

«Балық шаруашылығы» кәсіби стандарты

1. Жалпы ережелер

1. «Балық шаруашылығы» кәсіби стандарты Балық шаруашылығы мамандығы шеңберіндегі білім беру бағдарламаларын қалыптастыру үшін, оның ішінде кәсіпорындардағы персоналды оқыту үшін, кәсіби-техникалық және жоғары білім беру мекемелеріндегі қызметкерлер мен түлектерді сертификаттау үшін, персоналды басқару саласындағы кең ауқымды міндеттерді шешу үшін арналған.

Осы кәсіби стандарттың негізінде ұйымдар ішкі қолданыс үшін қызметкерлердің өндірісті және еңбекті ұйымдастыру, басқару, олардың жауапкершілік ерекшеліктерін ескере отырып, кәсіби білімінің деңгейі, еңбек функцияларының, білімдерінің, біліктері мен дағдыларының тізбесі нақтыланған корпоративтік кәсіби стандарттар әзірлей алады.

2. Осы кәсіби стандартта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) біліктілік – қызметкердің нақты еңбек функцияларын сапалы орындауға дайын болу дәрежесі;

2) біліктілік деңгейі – еңбек іс-қимылдарының күрделілігі, стандартты еместігі, жауапкершілігі мен дербестігі өлшемдеріне қарай сараланатын қызметкердің даярлығы мен құзыреті деңгейіне қойылатын талаптар жиынтығы;

3) салалық біліктілік шеңбері - салада танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдық жағынан сипаттау;

4) ұлттық біліктілік шеңбері – салалық біліктілік шеңберін, кәсіби стандарттарды әзірлеу үшін жалпы кәсіби құзыреттердің біліктілік деңгейлернің бірыңғай шкаласын айқындайды;

5) кәсіби топ – жалпы интеграциялық негізі бар және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен құзыреттердің ұқсас жиынтығын талап ететін кәсіби кіші топтар жиынтығы;

6) кәсіби кіші топ - еңбек функцияларының және оларды орындау үшін қажетті құзыреттердің тұтас жиынымен қалыптастырылған кәсіптер жиынтығы;

7) кәсіби стандарт – кәсіби қызметтің нақты саласында біліктілік деңгейіне, құзыреттеріне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт;

8) кәсіп – арнайы дайындық нәтижесінде игерілетін және білім туралы тиісті құжаттармен расталатын белгілі бір білімді және тәжірибелік дағдыларды талап ететін адамның еңбек қызметіндегі кәсіптердің негізгі түрі;

9) еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты іс-қимылдар жиынтығы;

10) акваөсіру – балық ресурстары мен басқа су жануарларының жасанды жолмен өсімін молайту және өсіру;

11) балық өсірушілік – кәсіпкерлік қызмет мақсатында балықтардың жасанды жолмен өсімін молайту және өсіру бойынша акваөсіру бағыты;

12) балық ресурстары мен басқа су жануарлары – суда өмір сүретін барлық жануралардың жалпы жиынтығы;

13) су флорасы мен саунасы – су қоймаларының жануарлар және өсімдік әлемі.

3. Осы кәсіби стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

1) БТБА – жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

2) КС – кәсіби стандарт;

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

4) БА - басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

5) ҚР – Қазақстан Республикасы.

2. КС паспорты

4. КС атауы: «Балық шаруашылығы».

5. КС әзірлеудің мақсаты: қызметкерлер мен жұмыс берушілер үшін: қызметкерлерге өзінің кәсіби деңгейін анықтауға, кәсіби білімін жақсартуға, қажет болса біліктілік деңгейін көтеруге және сол арқылы әрі қарай кәсіби өсудің негізін құруға мүмкіндік береді; ал жұмыс берушілер қызметкерлердің кәсіби деңгейін жоғарылату, еңбек қызметін ынталандыру және осының нәтижесінде еңбек өнімділігін арттыру үшін жағдай жасау мақсатында персоналды бағалауға арналған нақтырақ критерийлерге ие болады; жұмыс берушілер қызметкер құзыретінің қосымша кепілдігі болып табылатын қоғамдағы әр түрлі салалардағы білім беру стандарттарын және құрылған персоналды сертификаттау жүйелерін ескере отырып, қызметкерлердің кәсіпқойлығын бақылау мүмкіндігіне ие болады.

6. Кәсіби стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіби стандарттың қысқаша сипаттамасы: балық өсірушілік пен балық аулау саласындағы жұмысшылар балықты, су жануарларының басқа түрлерін бағып көбейтеді, өсіреді, аулайды, жайғайды, сұрыптайды, балық аулау және балық өсіру өнімдерін өндіруші кәсіпорындарға немесе сататын ұйымдарға сатады, өткізеді.

7. Негізгі топ: ауыл шаруашылығы.

8. Кәсіби кіші топ: балық шаруашылығы.

3. Кәсіптердің карточкалары

9. Кәсіптердің тізбесі:

- 1) балық өсіруші – СБШ бойынша 1-5 біліктілік деңгейлері;
  - 2) балық өсіруші техник - СБШ бойынша 4 және 5 біліктілік деңгейлері;
  - 3) балық өсіруші гидротехник - СБШ бойынша 4-5 біліктілік деңгейлері;
  - 4) балық өсіруші инженер - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 5) ихтиопатолог -СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 6) балықшы - СБШ бойынша 1-5 біліктілік деңгейлері;
  - 7) балық аулау кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі - СБШ бойынша 1-3 біліктілік деңгейлері;
  - 8) аулау құралын дайындаушы - СБШ бойынша 1-3 біліктілік деңгейлері;
  - 9) жүзетін құралдарды қабылдаушы - СБШ бойынша 3 біліктілік деңгейі;
  - 10) ихтиолог - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 11) су ресурстарын қорғау жөніндегі егерь (су ресурстарын қорғау жөніндегі инспектор) - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 12) инженер-гидробиолог - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 13) инженер- гидрохимик - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 14) балықты өңдеу бойынша инженер-технолог - СБШ бойынша 5 және 6 біліктілік деңгейлері;
  - 15) балық өңдейтін жабдықты жөндеуші механик - СБШ бойынша 4 және 5 біліктілік деңгейлері;
  - 16) балық өңдейтін жабдық операторы - СБШ бойынша 3 біліктілік деңгейі.
10. Кәсіптердің карточкалары осы КС 1-қосымшасында келтіріледі.
11. Кәсіби біліктілік картасы осы КС 2-қосымшасында келтірілген.

«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	3151 «Балық өсіруші»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	1. Негізгі орта, бірақ бастауыш білімнен төмен емес білімінің болуы және/немесе жұмыс орнында қысқа мерзімді оқыту (нұсқама) және/немесе қысқа мерзімді курстар
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 1-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы №416бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген)
Еңбек функциялары	1. Балық шаруашылығында күрделі емес жұмыстарды орындау. 2. Азықты дайындау бойынша жұмыстар
1 еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: 1. Ескірген өсімдікті қырып жинау және жағу. 2. қоймадағы азықты қопсыту; 3. азықты қапқа қолмен нығыздап салу; 4. құрғақ және қамыр тәрізді азықты дайындау; 5. балықты және жетілдірілетін құртшабақты азықтандыру; 6. су бассейндерін ластанудан тазалау
Балық шаруашылығында күрделі емес жұмыстарды орындау	Білімі: 1. ҚР Конституциясы 2. жануарлар дүниесін қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітетін балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-II ҚР Заңы); 3. өндірістің ұйымдастырылуы және технологиясы; 4. тірі азықты өсіру технологиясы; 5. ішкі еңбек тәртібінің қолданыстағы қағидалары; 6. ішкі еңбек тәртібі қағидалары; 7. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).
2 еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: 1. Топырақты, көнді дайындауды және оларды субстракт үшін дайындауды жүргізу; 2. аппараттарды, бассейндерді пайдалануға дайындауды жүргізу; 3. тірі азықтарды азықтандыруды жүргізу; 4. террариумдардағы топыраққа су себу және оны қопсыту; 5. тірі азық өнімінің өсірілген биомассасын іріктеуді жүргізу; 6. террариумдардың, бассейндердің, керек-жарақтың жарамдығын бақылау және ақаулықтар туралы тірі азықты өсіру жөніндегі маманға уақытылы баяндау; 7. балық өсіруші техниктің барлық тапсырмаларын орындау; 8. тірі азықты өсіру цехын тазалау;
Азықты дайындау бойынша жұмыстар	

	9. жұмыс орнында қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау.
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы 2. жануарлар дүниесін қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітетін балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 3. өндірістің ұйымдастырылуы және технологиясы; 4. тірі азықты өсіру технологиясы; 5. балықтарға арналған азықтың негізгі түрлері және оларды сақтауға қойылатын талаптар; 6. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 7. ішкі еңбек тәртібінің қолданыстағы қағидалары; 8. ішкі еңбек тәртібі қағидалары; 9. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-ІІІ ҚР Заңы).
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Тұлғааралық құзыреттілік, нәтижеге және тиімділікке бағытталушылық
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	2. Жалпы орта, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес білімінің болуы, практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (білім беру ұйымы негізіндегі қысқа мерзімді немесе кәсіпорында оқыту)
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 2-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы №416бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген)
Еңбек функциялары	Гидротехникалық құрылыстарға ағымдағы қызмет көрсету және жөндеу бойынша жұмыстарды және су қоймаларын техникалық мелиорациялау жұмыстарын орындау
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Балық шаруашылығында күрделі емес жұмыстарды орындау	<ol style="list-style-type: none"> 1. разряды жоғарырақ балық өсірушінің жетекшілік етуімен гидротехникалық құрылыстарға ағымдағы қызмет көрсету және жөндеу бойынша жұмыстарды және су қоймаларын техникалық мелиорациялау жұмыстарын орындау; 2. тоғандарға органикалық тыңайтқыштарды және су қоймаларына ізбесті енгізу; 3. аулау құралдары үшін қолмен керек-жарақты дайындау; 4. тік төртбұрышты нысанды аулау құралдарының жекелеген бөліктерін қолмен пішімдеу және ұяшықтарға бөлу; 5. торлы кіші кеме мен керек-жарақты дайындау; 6. бассейндер мен су қоймаларынан дафний мен артемий-Салинді ұстап алу;

	<p>7. азықтандыру орындарының жабдығы;</p> <p>8. балықты ескекті мотор қайықтарынан және қалқыма азық тарнатқыштардан азықтандыру;</p> <p>9. азықтың желінуін тексеру, өлі балықты алып тастау;</p> <p>10. тауарлы балықты аулау, сұрыптау және есептеу;</p> <p>11. мұз астындағы балықты аулау;</p> <p>12. бекіре балық пен арқан балықтан басқа балық шоғайларын теңізден және уылдырық шашатын өзендердің маңынан аулау;</p> <p>13. уылдырықты, балық өсіру материалды және шоғайларды технологиялық режимді сақтаумен арнайы сыйымдылықтарда жеткізу;</p> <p>14. арналар арқылы жасы әр түрлі тікенді балық жүрісін бақылау, әр түрлі қоршайтын құрылғылардың көмегімен оларды реттеу;</p> <p>15. жасанды уылдырық шашатын орындарды, кіші кемелерді қолмен және механизмдердің көмегімен орнату және көтеру, оларды қарап тексеру және күтіп ұстау, бассейндер мен кіші кемелерді ластайтын заттардан тазалау;</p> <p>16. жабдық пен механизмдерді жөндеу.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. гидротехникалық құрылыстарға ағымдағы қызмет көрсету және жөндеу бойынша жұмыстарды және су қоймаларын техникалық мелиорациялау жұмыстарын орындау тәсілдері;</p> <p>2. тоғандарға органикалық тыңайтқыштарды енгізу тәсілдері;</p> <p>3. тік төртбұрышты нысанды аулау құралдарының жекелеген бөліктерін қолмен пішімдеу және ұяшықтарға бөлу; торлы кіші кеме мен балық аулау керек-жарағын дайындау;</p> <p>4. қолданылатын керек-жарақтың, механизмдердің және жабдықтың құрылысы және оларды пайдалану қағидалары;</p> <p>5. тауарлы балықты аулау, сұрыптау және есептеу тәсілдері;</p> <p>6. тауарлы балықтың сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>7. азық түрлері және оларды дайындау тәсілдері, балықты азықтандыру қағидалары, қолданылатын азықтың құрамы;</p> <p>8. тірі азыққа қойылатын талаптар;</p> <p>9. тірі балықты күтіп ұстау;</p> <p>10. балықтың арналар арқылы өту қағидалары;</p> <p>11. бассейндерді, кіші кемелерді және басқа жабдықты пайдалануға қойылатын талаптар, оларды тазалау қағидалары мен тәсілдері;</p> <p>12. мұз астындағы балықты аулау қағидалары мен тәсілдері;</p> <p>13. жасанды уылдырық шашу орындары мен уылдырық шашу субстраттарының түрлері;</p> <p>14. қолданылатын механизмдер мен жабдықтың құрылысы және оларды пайдалану мен жөндеу қағидалары;</p> <p>15. уылдырықты, шоғай балықтарды және балық өсіру материалын жеткізу кезінде контейнерлерде ұстаудың технологиялық режимі;</p> <p>16. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).</p>
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші»

Кәсіптің атауы	Балық өсіруші
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3. Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (білім беру ұйымының негізінде кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту). Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім немесе жалпы орта білім негізіндегі техникалық және кәсіби білімі бар болғанда
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 3-6 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы №416бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген)
Еңбек функциялары	Бекіре балық пен арқан балықтан басқа балықтарды аулау, ұстау, қайта қондыру және сұрыптау мен күтіп ұстау бойынша жұмыстарды орындау
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: 1. Жасы әр түрлі жастағы төлді, аталық балықты аулау, ұстау, орнын ауыстыру, түрлері мен салмағы мен ұзындығы бойынша топтарға сұрыптау; 2. тауарлық балықты аулау, сұрыптау және есептеу; 3. балық өсіру шаруашылығында әр түрлі жастағы балық өсіру және семіртумен байланысты жұмыстар, кіретін және шиыршықталатын балықты есептеу; 4. шотай балықты ұстау; 5. балық отырғызатын материалды және өндірістік балықтардың уылдырығын технологиялық режимді сақтай отырып арнайы ыдыстарда жеткізу; 6. қажетті концентрациялы ерітінді дайындай отырып, балықты емдік-алын ала емдеу; 7. құрғақ, қамыр тәрізді және паста тәрізді жем дайындау: ұнтақтау, емдік және өсімін тездететін қоспаларды қосу, жемді елеу; 8. артемия жұмыртқаларын инкубациялау; 9. тірі олигохет, дафний, артемий және басқа жемді өсіру; 10. дафний мен артемий-Салинді сұрыптау; 11. балықты азықтандыру кезінде оларға тірі және құрғақ жем беру; 12. жыртқыш балықтарды аулау; 13. субстратты салу; 14. төлді өсіру кезінде шыны пластикалық лотоктар мен бассейндерді шаң-тозаңнан тазалау; 15. сырттай бақылау арқылы ауру балықтарды анықтау және оларды су қоймаларынан шығарып тастау, гидробиологиялық және гидрохимиялық талдау үшін сынама алу; 16. тоғандағы, бассейндегі, лотоктағы, инкубациялық аппараттардағы су алмасуды лабораториялық талдаулар деректері бойынша реттеу; 17. автоматты жем таратқыштарды пайдалана отырып, балықтарға жем беру; 18. қыстық тоғандардың бөгендері мен бассейндерде балықтарды қыстатып шығарумен байланысты жұмыстарды орындау;

	<p>19. төлді су қоймасына жіберу, шоғай балықты қорғау; 20. аулауға арналған тор құралдарды кешенді жасау.</p> <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әр түрлі жастағы төлді, аталық балықтарды аулау, ұстау, орнын ауыстыру, сұрыптау және есептеу тәсілдері; 2. балықты өсіру және семіртумен байланысты жұмыстарды орындау тәсілдері мен қағидалары; 3. балықты өңдеуге арналған емдік-алдын алу ерітіндісінің құрамы мен концентрациясы; 4. жемнің түрлері, олардың дайындау, тарату тәсілдері, жемнің желінуін бақылау; 5. тірі жемге қойылатын талаптар; 6. тірі жемді өсіру және оларды сұрыптау, тірі жеммен қоректендіру қағидалары; 7. жасанды уылдырық шашқыштар мен уылдырық шашқыш субстраттардың түрлері; 8. лотоктар мен бассейндерді тазалау; 9. гидробиологиялық және гидрохимиялық талдау жүргізу әдістері; 10. су сынамаларын алу; 11. балықтардың аналық және аталық үйірін ұстау, қалыптастыру тәсілдері; 12. аулауға арналған тор ауларды жасау; 13. қолданылатын механизмдер мен балық өсіру жабдықтарының құрылысы мен оларды пайдалану қағидалары; 14. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы мамырдағы №252-III ҚР Заңы). 15
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4. Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 6-7 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген)
Еңбек функциялары	Балықты таңдау, жіберу және күтіп ұстау операцияларын орындау.
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Бекіре балық пен арқан балықтан басқа балықтарды аулау, ұстау, қайта қондыру және сұрыптау мен	<ol style="list-style-type: none"> 1. шоғай балықты таңдау, жіберу және күтіп ұстау операцияларын орындау; 2. гипофизарлық және балық ұрықтарының пісіп жетілуін ынталандыру препараттарының (егу) мөлшерін есептеу, олардың пісіп жетілуін бақылау, жыныстық өнімдерді алу, сүттің сапасын айқындау, уылдырықты ұрықтандыру;

күтіп ұстау бойынша жұмыстарды орындау	<p>3. уылдырықты инкубациялық аппараттарға салу, балықтың барлық түрлерімен селекциялық-асылдандыру жұмыстарын жүргізу;</p> <p>4. асыл тұқымды балықтарды бониттеу, түгендеу (өлшеу, әр түрлі тәсілдермен белгі салу);</p> <p>5. жынысын анықтау және жарақаттанған және ауру балықтарды шығару, гипофиз дайындау, гипофиз суспензиясын дайындау, инкубация процессін бақылау, ауру және өлген балапан құрттарды, уылдырықтарды іріктеу;</p> <p>6. уылдырықты ісіндіру, емдеу-алдын ала өңдеу процессін жүргізу, инкубациялық аппараттарына тиеу және түсіру, лотоктағы судың температурасын реттеу;</p> <p>7. балықтың барлық түрлі төлдерін лотоктарда, бассейндерде, бауларда, тоғандарда өсіру процесін жүргізу;</p> <p>8. балықтарды аулау, ұстау, орнын ауыстыру, түрлері мен салмағы мен ұзындығы бойынша топтарға сұрыптау;</p> <p>9. сеголеткаларды, аталық балықтардың барлық түрін есептеу;</p> <p>10. балықтарды жылу су шаруашылықтарының баулары мен бассейндерінде өсіру операцияларын орындау (жем беру, аулау, балықты соңғы рет аулау);</p> <p>11. балық төлдерін асырау бойынша операциялар кешенін орындау.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. балықтарды селекциялау-асылдандыру жұмыстарына қойылатын талаптар;</p> <p>2. тірі балықпен, уылдырықпен, балапан құрттармен жұмыс жүргізу әдістері;</p> <p>3. балықтардың жыныс өнімдерін алу жұмыстарына қойылатын талаптар;</p> <p>4. сүт пен уылдырықтың сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>5. балықтардың аталық және аналық үйірлерін ұстау, жинау қағидалары;</p> <p>6. сеголеткаларды, аталық балықтардың барлық түрін соңғы аулау тәсілдері;</p> <p>7. балықтарды бониттеу және түгендеу қағидалары;</p> <p>8. балықтарды жылу су шаруашылықтарының баулары мен бассейндерінде өсіру биотехникасы;</p> <p>9. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).</p>
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 7-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық

	актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы тіркелген)	№ 8102
Еңбек функциялары	Балықты таңдау, жіберу және күтіп ұстау операцияларын орындау.	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Бекіре балық пен арқан балықтан басқа балықтарды аулау, ұстау, қайта қондыру және сұрыптау мен күтіп ұстау бойынша жұмыстарды орындау	1. шоғай балықты таңдау, жіберу және күтіп ұстау операцияларын орындау;	
	2. гипофизарлық препараттардың мөлшерін есептеу және балық шоғайларының пісіп жетілуін ынталандыру, оларға инъекция салу, шоғайлардың пісіп жетілу мерзімін есептеу және сәтін , сүттің сапасын анықтау;	
	3. жыныс өнімдерін алу, ұрықтандыру және уылдырықты шығару;	
	4. уылдырықтың ұрықтандыру пайызын айқындау және эмбриондардың даму процесін, дамудың негізгі сатыларының (шығару, экзогенді қоректендіруге көшу, смолтификация) туындауын бақылау.	
	Білімі:	
	1. Жыныс өнімдерін алу кезінде шоғай балықтармен жұмыс істеуге қойылатын талаптар;	
	2. тірі балықпен, уылдырықпен, жас балықтармен, балапан құрттармен жұмыс жүргізу тәсілдері;	
	3. балықтардың сүтінің сапасына қойылатын талаптар, оны сақтау талаптары;	
	4. эмбриондардың, балапан құрттардың, ұрықтардың, шабақтардың даму кезеңдерінен өтуіне әсер ететін факторлар;	
	5. қолданылатын балық өсіру жабдықтары мен механизмдерінің құрылысы және оларды пайдалану қағидалары;	
	6. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу және тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы		«Балықшы» кәсіптері «Балық өсіруші техник» кәсіптері
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ТЕХНИК» карточкасы		
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші техник»	
Кәсіптің атауы	Санаты жоқ балық өсіруші техник	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4. Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.	

БА бойынша біліктілік деңгейі	Жұмыс өтіліне талап қоймай тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық шаруашылығы кәсіпорындарында технологиялық процесті бақылау.
Еңбек функциясы Балық шаруашылығы кәсіпорындарында технологиялық процесті бақылау	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы технологиялық процестің сәйкестігін бақылау. 2. Балық өсіру материалын, тауарлық балықты, акваөсіру объектілерін бағып көбейту мен өсіруге арналған су қоймаларын бақылау. 3. Селекциялық және асыл тұқымдық жұмыстың жүргізілуін бақылау. 4. Балық шаруашылығына арналған су қоймаларының сыртқы орта факторларының жай-күйін бақылау. 5. Зерттелетін су қоймасының балық және жем қорының жай-күйін бағалау. 6. Тірі жемді (ақ энхитрей, калифорниялық құрт, дафния магна, аремиясалина) асырау бойынша жұмысты ұйымдастыру және басқару. 7. Тірі жемді азықтандыру рецептурасын, нормалары мен графигін есептеу. 8. Тірі жемнің өсуі мен биомассасын есептеу. 9. Олигохетниктегі тиімді температуралық режим мен ылғалдылықты қамтамасыз ету. 10. Топырақты дайындау, су себу және қопсыту, құрттарға арналған көнді (субстратты) дайындау. 11. Жем, қосалқы материалдарға деген қажеттіліктің есептеулерін жүргізу және өтінім беру, өнімге бақылаулар жүргізу мен биомассаны есепке алу журналын жүргізу. 12. Олигохет, жем және материалдардың қозғалысы туралы ай сайынғы және жылдық есептерді дайындау. 13. Террариумдардың, дафний бассейндерінің, жабдық пен керек-жарактың уақытылы жөнделуін қамтамасыз ету. 14. Артемии салин жұмыртқаларын тазалау және активтендіру бойынша жұмыстарды жүргізеді, жұмыртқалардың инкубациясы үшін тиімді талаптарды қамтамасыз етеді. 15. Балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру. 16. Ұйым басшысы бекіткен график бойынша жүзу құралдары мен өлшеу аспаптарына техникалық қызмет көрсету графигін сақтау. 17. кемелердің, аулау құралдарының, балық шаруашылығындағы негізгі және резервтік жүйелердің жұмысқа қабілеттілігін қарау

	және тексеру.
	Білімі:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 2. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 3. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың технологиясы; 4. тірі азықты өсіруді ұйымдастыру және оның технологиясы; 5. гидробиология және паразитология негіздері; 6. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары; 8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары; 9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары; 10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері; 11. су ортасының параметрлерін өлшеу әдістері мен құралдары; 12. ішкі еңбек тәртібінің қолданыстағы қағидалары.
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ТЕХНИК» карточкасы	
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші техник»
Кәсіптің атауы	2-санатты балық өсіруші техник
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4. Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және санаты жоқ техник лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Инкубациялық цех жабдығына қызмет көрсету
Инкубациялық цех жабдығына қызмет көрсету	Біліктері мен дағдылары: Өндірісті жұмыстарды ұйымдастыру. <ol style="list-style-type: none"> 1. балық өсіру жұмыстарын жоспарлау және ұйымдастыру кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. бастапқы материалды, статистикалық есептілік деректері мен басқа ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау; 3. жүргізілетін жұмыстардың сипаттамасын, қажетті ерекшеліктерін, диаграммаларды, кестелерді, графиктерді және

	<p>басқа техникалық құжаттаманы жасау;</p> <p>4. жоспарлық және есептік құжаттаманы ресімдеу;</p> <p>5. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстарды жүргізу бағдарламаларын, нұқсаулықтарын, графиктерін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеуге қатысу;</p> <p>6. кемелердің, аулау құралдарының, балық шаруашылығындағы негізгі және резервтік жүйелердің жұмысқа қабілеттілігін қарау және тексеру.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. Балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);</p> <p>2. экономика негіздері;</p> <p>3. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал;</p> <p>4. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұқсаулықтарында қолданылатын терминология;</p> <p>5. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың технологиясы;</p> <p>6. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>7. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>8. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>9. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>10. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>11. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>12. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы;</p> <p>13. жануарлар дүниесінің объектілерін қорғау, өсіру және ұтымды пайдалану бойынша нормативтік құқықтық актілер.</p>
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ТЕХНИК» карточкасы	
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші техник»
Кәсіптің атауы	1-санатты балық өсіруші техник
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары

БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және 2-санатты техник лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Ұжымның жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру
Инкубациялық цех жабдығына қызмет көрсету	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p>Өндірістік жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балық өсіру жұмыстарын жоспарлау және ұйымдастыру кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру; 3. өндірістік процестерді автоматтандыру және механикаландыру; 4. зерттелетін су қоймасының балық және жемдік қорының жай-күйін бағалау; 5. балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру; 6. балық шаруашылығы кәсіпорындарының еркін нарық жағдайында техникалық және технологиялық құжаттамасын ресімдеу, кәсіпорындардың шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспар) орындау; 7. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау; 8. кемелердің, аулау құралдарының, балық шаруашылығындағы негізгі және резервтік жүйелердің жұмысқа қабілеттілігін қарау және тексеру; 9. аспаптар мен жабдықты пайдалану процесінде ақаулықтарды анықтау; 10. белгіленген ресурсы аяқталған және шекті күйге жеткен жүзу құралдарын, керек-жарақты және зертханалық жабдықты жұмыс істеу және сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін тізімнен шығаруға дайындау; 11. жөндеуді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге, балық шаруашылығы объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдыққа тізбе жасау және өтінім толтыру .
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 2. экономика және жоспарлау негіздері; 3. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 4. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология;

	<p>5. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>6. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>7. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>8. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>9. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>10. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>11. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>12. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы;</p> <p>13. жануарлар дүниесінің объектілерін қорғау, өсіру және ұтымды пайдалану бойынша нормативтік құқықтық актілер.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу және тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150501 150502	«Балықшы» кәсіптері «Балық өсіруші» кәсіптері
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ГИДРОТЕХНИК» карточкасы		
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші гидротехник»	
Кәсіптің атауы	Санаты жоқ балық өсіруші гидротехник	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4. Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.	
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жұмыс өтіліне талап қоймай тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмысы	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмысы	<p>Гидротехникалық құрылыстарды жобалау; Техникалық сумен жабдықтау жүйелері және гидроқұрылыстар бойынша инженеринг;</p> <p>1. берілген тапсырмаларды талдау; 2. басқа мамандармен қызмет барысында өзін әрекеттесу және консультация беру; 3. мазмұны бойынша текстес міндеттерді орындау</p>	

	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жобалау, баптау бойынша нормативтік-техникалық база; 2. гидротехникалық жүйелер мен құрылыстарды пайдалану; 3. гидротехникалық құрылыстардың механикалық жабдығы; 4. гидротехникалық құрылыстарды жобалау, оның ішінде айналмалы техникалық сумен жабдықтау жүйелерін жобалау; 5. компьютерлік бағдарламамен жұмыс істеу; 6. есептеуіш техника, коммуникациялар және байланыс; 7. ісқағаздарын жүргізу стандарттары; 8. қоршаған ортаны қорғауға қойылатын талаптар; 9. еңбек заңнамасы негіздері; 10. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ГИДРОТЕХНИК» карточкасы	
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші гидротехник»
Кәсіптің атауы	Санаты жоқ балық өсіруші гидротехник
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4.1 Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және санатсы техник лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс істеу өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру-басқару қызметі
Еңбек функциясы	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p style="text-align: right;">Техникалық сумен жабдықтау жүйелері және гидрокұрылыстар бойынша инжиниринг;</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. тапсырма беру; 5. берілген тапсырмаларды талдау; 6. барлық жобалау сатысында жобалардың бөлімдерін, бөліктерін әзірлеу; 7. орындалған жұмысты сараптамамен бірге келісу және қорғау; 8. ғылыми құжаттама мен есептерді дайындау.
Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмысы	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Жобалау, баптау бойынша нормативтік-техникалық база; 12. гидротехникалық жүйелер мен құрылыстарды пайдалану; 13. гидротехникалық құрылыстардың механикалық жабдығы; 14. гидротехникалық құрылыстарды жобалау, оның ішінде айналмалы техникалық сумен жабдықтау жүйелерін жобалау;

	<p>15. компьютерлік бағдарламамен жұмыс істеу; 16. есептеуіш техника, коммуникациялар және байланыс; 17. ісқағаздарын жүргізу стандарттары; 18. қоршаған ортаны қорғауға қойылатын талаптар; 19. еңбек заңнамасы негіздері; 20. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III ҚР Заңы).</p>
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ГИДРОТЕХНИК» карточкасы	
Кәсіптің коды	3111 «Балық өсіруші гидротехник»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші гидротехник
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және 2-санатты техник лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс істеу өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 174-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Өндірістік-технологиялық қызмет
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмысы	<p>Гидротехникалық құрылыстарды жобалау. Техникалық сумен жабдықтау жүйелері және гидроқұрылыстар бойынша инженеринг;</p> <p>9. тапсырма беру; 10. берілген тапсырмаларды талдау; 11. барлық жобалау сатысында жобалардың бөлімдерін, бөліктерін әзірлеу; 12. орындалған жұмысты сараптамамен бірге келісу және қорғау; 13. құрастырмалардың статистикалық есептеулерін жасау; 14. гидравликалық есептер.</p>
	Білімі:
	<p>1. Жобалау, баптау бойынша нормативтік-техникалық база; 2. гидротехникалық жүйелер мен құрылыстарды пайдалану; 3. гидротехникалық құрылыстардың механикалық жабдығы; 4. гидротехникалық құрылыстарды жобалау, оның ішінде айналмалы техникалық сумен жабдықтау жүйелерін жобалау; 5. компьютерлік бағдарламамен жұмыс істеу; 6. есептеуіш техника, коммуникациялар және байланыс; 7. ісқағаздарын жүргізу стандарттары; 8. қоршаған ортаны қорғауға қойылатын талаптар; 9. еңбек заңнамасы негіздері; 10. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-III</p>

	ҚР Заңы).	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу және тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150502 150503	«Балық өсіруші» кәсіптері «Балық өсіруші техник» кәсіптері «Балық өсіруші инженер» кәсіптері «Инженер-гидробиолог» кәсіптері «Инженер-гидрохимик» кәсіптері
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ИНЖЕНЕР» карточкасы		
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші инженер»	
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші инженер	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары	
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және 2-санатты техник лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс істеу өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру-басқару қызметі	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы ұйымдастыру-басқару қызметі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Түр құрамының, биология гидробионттарды бөлу және квалификациялау зерттеулерін ұйымдастыру. 2. су қоймаларының, көздерінің өнімділігін және балықтардың жұқтыру жолдарын анықтау; 3. аулаудың рұқсат етілген нормаларын және өнімдік зерттеулерді есептеу және су қоймаларына санитарлық баға беру; 4. балық материалын, тауарлық балықты, акваөсіру объектілерін көбейту және өсіру бойынша технологиялық процестің сәйкестігін және балық шаруашылығы су қоймаларындағы сыртқы орта факторларының жай-күйін бақылау; 5. балықтарға толық биологиялық талдау жасау, паразитологиялық тексеру және ихтиопатологиялық зерттеу жүргізу; 6. эксперименттерді, сынақтарды өткізуді ұйымдастыру, акваөсірудің қажетті сипаттамалары мен параметрлерін тіркеу; 7. балық өсіру гидротехникалық құрылыстарының пайдаланылуын бақылау; 8. зерттелетін су қоймасының балық саны мен жем қорының жай-күйін бағалау; 9. балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғауды және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру; 10. ұйым басшысы бекіткен график бойынша жүзу құралдары мен өлшеу аспаптарына техникалық қызмет көрсету графигін сақтау; 11. бастапқы материалды, статистикалық есептілік деректері мен 	

	<p>басқа ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау;</p> <p>12. жүргізілетін жұмыстардың сипаттамасын, қажетті ерекшеліктерін, диаграммаларды, кестелерді, графиктерді және басқа техникалық құжаттаманы жасау;</p> <p>13. жоспарлық және есептік құжаттаманы жасау және ресімдеу, техникалық құжаттамаға қажетті өзгерістер мен түзетулер енгізу;</p> <p>14. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстарды жүргізу бағдарламаларын, нұсқаулықтарын, графиктерін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеу;</p> <p>15. шағын көлемді кемелердің және басқа кемелердің, аулау құралдарының, балық шаруашылығындағы негізгі және резервтік жүйелердің жұмысқа қабілеттілігін бақылау.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. ҚР Конституциясы;</p> <p>2. Балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бекетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);</p> <p>3. экономика негіздері;</p> <p>4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал;</p> <p>5. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология;</p> <p>6. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>11. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>12. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>13. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ИНЖЕНЕР» карточкасы	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші инженер»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші инженер
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5.1 Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары

БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіби (арнайы орта, орта кәсіби) білім және санаты жоқ инженер лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс істеу өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Өндірістік-технологиялық
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Өндірістік-технологиялық	<p>Өндірістік жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. стандарттан тыс жағдайларда балық өсіруді жоспарлау кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру; 3. балық қоры мен тауарлық балық аулау өндірісі саласындағы озық технологияларды енгізу; 4. өндірістік процестерді автоматтандыру және механикаландыру; 5. балық шаруашылығы кәсіпорындарының еркін нарық жағдайында техникалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу; кәсіпорындардың шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспар) орындау; 6. балық өсіру және балық аулау процестерін инженерлік қамтамасыз етуді ұйымдастыру; 7. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау; 8. гидросфераның барлық объектілерін ұтымды пайдалануды бақылау; 9. гидросфераның биологиялық ресурстарын жаңғыртуды қамтамасыз ету; 10. заңсыз кәсіп пен су қоймаларының ластануынан болған залалды анықтау; 11. балық шаруашылығы су қоймаларының эко жүйелерінің жай-күйіне мониторинг жүргізу; 12. аспаптар мен жабдықты пайдалану процесінде ақаулықтарды анықтау; 13. нормативтік және пайдалану құжаттарына сәйкес анықталған технологиялық кемшіліктерді жою; 14. белгіленген ресурсы аяқталған және шекті күйге жеткен жүзу құралдарын, керек-жаракты және зертханалық жабдықты жұмыс істеу және сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін тізімнен шығаруға дайындау; 15. жөндеуді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге, балық шаруашылығы объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдыққа тізбе жасау және өтінім толтыру
	Білімі:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. Балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар

	<p>әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);</p> <p>3. экономика негіздері;</p> <p>4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал;</p> <p>5. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология;</p> <p>6. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>11. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>12. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>13. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	
«БАЛЫҚ ӨСІРУШІ ИНЖЕНЕР» карточкасы	
Кәсіптің коды	6151 «Балық өсіруші инженер»
Кәсіптің атауы	Балық өсіруші инженер
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғарыдан кейінгі) білім және ІІ санатты инженер лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	1. Есептеу-жобалау 2. Өндірістік-шаруашылық қызметті басқару
1 еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:

<p>Өндірістік-технологиялық</p>	<p>Өндірістік жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. балық өсіру шарашылығын жобалау, балық өсіру жұмыстарын жоспарлау кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру; 3. балық қоры мен тауарлық балық аулау өндірісі саласындағы озық технологияларды енгізу; 4. өндірістік процестерді автоматтандыру және механикаландыру; 5. техникалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу; 6. балық шаруашылығы кәсіпорындарының еркін нарық жағдайында шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспар) орындау; 7. балық өсіру және балық аулау процестерін инженерлік қамтамасыз етуді ұйымдастыру; 8. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау; 9. гидросфераның барлық объектілерін ұтымды пайдалануды бақылау; 10. гидросфераның биологиялық ресурстарын жаңғыртуды қамтамасыз ету; 11. заңсыз кәсіп пен су қоймаларының ластануынан болған залалды анықтау 12. балық шаруашылығы су қоймаларының эко жүйелерінің жай-күйіне мониторинг жүргізу; 13. аспаптар мен жабдықты пайдалану процесінде ақаулықтарды анықтау; 14. нормативтік және пайдалану құжаттарына сәйкес анықталған технологиялық кемшіліктерді жою; 15. белгіленген ресурсы аяқталған және шекті күйге жеткен жүзу құралдарын, керек-жаракты және зертханалық жабдықты жұмыс істеу және сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін тізімнен шығаруға дайындау; 16. жөндеуді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге, балық шаруашылығы объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдыққа тізбе жасау және өтінім толтыру
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. балық ресурстарының сақталуын қамтамасыз ететін, жануарлар әлемін қорғау саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 3. экономика негіздері; 4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 5. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 6. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;

<p>2 еңбек функциясы</p> <p>Өндірістік-шаруашылық қызметті басқару</p>	<ol style="list-style-type: none"> 8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары; 9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары; 10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері; 11. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары; 12. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары; 13. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы; 14. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидалары (Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі заңы); 15. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-ІІІ ҚР Заңы).
	<p>Біліктері мен дағдылары:</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологияны және өндірістің шаруашылық қызметін ұйымдастыру және басқару. Өндірістік-шаруашылық қызметке басшылық етеді. 2. еңбек ұжымының қызметін мемлекеттік заңға сәйкес шабақтардың әр түрін шығаруды қамтамасыз етуге бағыттау; 3. шығарылатын төлдің сапасын арттыру мақсатында өндістік процесті жетілдіру, озық технологияны енгізу, техниканы тиімді пайдалану, қызметкерлердің кәсіби шеберлігін арттыру бойынша жұмысты жүргізу; 4. қажетті азық-түлік құралдары мен шикізатқа өтінім толтырады, оларды уақытылы сатып алу мен базалар және қоймалардан алуды қамтамасыз етеді, сұрыпталымды, олардың санын және келіп түскен мерзімін және олардың өндіріс үші пайдаланылуын бақылайды; 5. өндіріс технологиясын және қызметкерлердің санитарлық талаптар мен жеке гигиена қағидаларының сақтауын үнемі бақылайды; 6. өндірістегі жұмысшыларды дұрыс орналастыруды жүзеге асырады, олардың жұмысқа шығу графиктерін жасайды; 7. қызметкерлердің біліктілігін арттыру бойынша жұмысты жүргізеді; 8. өндірістік қызмет туралы есепті есепке алуды, жасауды және уақытылы ұсынуды, озық еңбек тәсілдері мен әдістемелерін енгізуді ұйымдастырады; 9. жабдық пен басқа негізгі құралдардың дұрыс пайдаланылуын бақылайды; 10. өндіріс технологиясы мен басқа өндірістік процестер бойынша нұсқама жүргізеді; 11. қызметкерлердің еңбекті қорғау қағидалары мен нормаларын, санитарлық талаптарды және жеке гигиена қағидаларын, өндірістік

Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	және еңбек тәртібін, ішкі еңбек тәртібі қағидаларын ыңсақталуын бақылау; 12. көзге түскен қызметкерлерді көтермелеу туралы немесе өндірістік және еңбек тәртібін бұзғандарды жазаға тарту туралы ұсыныстар енгізу.	
	Білімі: 1. Сұрыпталымды және өнім сапасына қойылатын талаптарды; 2. өнімді есепке алу және беру нормалары; 3. шикізаттың шығыс нормалары; 4. бұйымдардың калькуляциясы, оның қолданыстағы бағалары; 5. өндірістік тауар мен шикізат туралы стандарттар мен техникалық талаптар; 6. дайын бұйымдар мен шикізатты сақтау тәсілдері; 7. технологиялық жабдықтың түрлері, жұмыс принциптері, техникалық сипаттамалар және оны пайдалану шарттары; 8. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібі; 9. өндіріс экономикасы; 10. еңбекке ақы төлеуді және оны ынталандыруды ұйымдастыру; 11. еңбекті ұйымдастыру негіздері; 12. ішкі еңбек тәртібі қағидалары; 13. жоғары тұрған ұйымдардың өкімдері, бұйрықтары, басқа басшылыққа алатын және нормативтік материалдар.	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, кең ауқымды эрудиция және мәдениет	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150501 150502 150503 3111 2114 2142	«Балық өсіруші» кәсіптері «Балықшы» кәсіптері «Балық өсіруші техник» кәсіптері «Егерь» кәсіптері «Ихтиолог» кәсіптері Инженер- гидролог Инженер –гидротехник Инженер –гидробиолог Тірі жемді өсіру жөніндегі инженер «Инженер-технолог» кәсіптері
«ИХТИОПАТОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	2212 «Ихтиопатолог»	
Кәсіптің атауы	Ихтиопатолог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары	
БА бойынша біліктілік деңгейі	-	
Еңбек функциялары	Емдеу-профилактикалық іс-шараларды, тауарлық балық өсіру шаруашылықтары мен балық тәлімбақтарын басқару, ұйымдастыру, жоспарлау және жүргізу	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	

<p>Емдеу-профилактикалық іс-шараларды, тауарлық балық өсіру шаруашылықтары мен балық тәлімбақтарын басқару, ұйымдастыру, жоспарлау және жүргізу</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Балықты патологиялық және паразитологиялық зерттеуде жүргізу; 2. балық су қоймаларының эпизоотикалық жай-күйін, балық шарушалықтарының ветеринарлық-санитарлық жай-күйін зерттеу, балықтардың ауруларының себептерін анықтау; 3. балықтардың ауруларымен күрес бойынша емдеу-сауықтыру іс-шараларының жоспарларын әзірлеу; 4. ветеринарлық қызмет қызметкерлерімен бірлесіп, емдекі және профилактикалық өңдеуді жүргізу; 5. су қоймаларын зарарсыздандыру, аулау құралдарын, балық өсіру керек-жарағын өңдеу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. балық өсіру бойынша басшылыққа алынатын, нормативтік, нұсқаулықты және әдістемелік материалдар, балықтардың ауруларымен күрес бойынша жұмысты ұйымдастыру; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Азаматтық авиация комитеті және тоған балықтарын өсіру, балық асыраудың технологиясы; 3. ихтиопатология, паразитология, микробиология; 4. балықтың ауруларымен күрес әдістері мен құралдары; 5. қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама негіздері; 6. орындалатын жұмыс мәселелері бойынша нормативтік құжаттар; 7. тиісті мәселелерге қатысты әдістемелік материалдар; 8. лауазымдық нұсқаулық.
«ИХТИОПАТОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	2212 «Ихтиопатолог»
Кәсіптің атауы	Ихтиопатолог
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, практикалық тәжірибе
БА бойынша біліктілік деңгейі	-
Еңбек функциялары	Тауарлық балық өсіру шаруашылықтары мен балық тәлімбақтарының ветеринарлық-санитарлық жай-күйін басқару
<p>Еңбек функциясы</p> <p>Емдеу-профилактикалық іс-шараларды, тауарлық балық өсіру шаруашылықтары мен балық тәлімбақтарын басқару, ұйымдастыру, жоспарлау және жүргізу</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. балықтардың ауруларымен күресудің тиімді әдістері мен құралдарын енгізу бойынша жұмыста жүргізу; 2. қажетті есепке алу мен есеп құжаттамасын жасау; 3. қоршаған ортаны, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі қағидаларының сақталуын қамтамасыз ету; 4. авариялық жағдайдың күшеюін шектеу және оны жою бойынша қажетті шараларды қабылдау, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету, жедел жәрдем, авариялық қызметтер, өрттен қорғау қызметтерін шақыру. <p>Білімі:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. балық өсіру бойынша басшылыққа алынатын, нормативтік, нұқсаулықты және әдістемелік материалдар, балықтардың ауруларымен күрес бойынша жұмысты ұйымдастыру; 2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Азаматтық авиация комитеті және тоған балықтарын өсіру, балық асыраудың технологиясы; 3. ихтиопатология, паразитология, микробиология; 4. балықтың ауруларымен күрес әдістері мен құралдары; 5. қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 6. орындалатын жұмыс мәселелері бойынша нормативтік құжаттар; 7. тиісті мәселелерге қатысты әдістемелік материалдар; 8. ұйымның жарғысы; 9. еңбек тәртібі қағидалары; 10. осы лауазымдық нұқсаулық; 11. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар; 12. балықтарға биологиялық талдау жасау түрлері мен әдістері; 13. паразитологиялық қарау мен ихтиопатологиялық зерттеулер; 14. балық өсіру жөніндегі арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және нұқсаулықтарда қолданылатын терминология.
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, өзін өзі реттеу
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	«Балық өсіруші» кәсіптері «Балықшы» кәсіптері «Ихтиолог» кәсіптері «Егерь» кәсіптері
«БАЛЫҚШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Балықшы»
Кәсіптің атауы	Балықшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	1 Негізгі орта, бірақ бастауыш білімнен төмен емес білімінің болуы және/немесе жұмыс орнында қысқамерзімді оқыту (нұсқама) және/немесе қысқамерзімді курстар
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 1-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Керек-жарақты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:

<p>Керек-жаракты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау</p>	<p>1. тор жайманың жиектерін жиыратын жіпті кесу, арқанды кесу, қосу, такелаждағаннан кейін торлы жайманы кесу, тоқу, қалтқы мен сүңгуір жүгін алу, кесу, байлауын шешу, оларды жарамдылық дәрежесіне қарай сұрыптау, құралды кескеннен кейін арқанды түйіндер мен жіптен тазалау; қалтқы мен сүңгуір жүгінен жіптерді (жұқа жіптерді) алып тастау; аулау құралдарының бөліктерін сабына бекіту, инеге қолмен жіп, бау орау;</p> <p>2. тунец аулауға арналған қабаттың бөліктеріне арналған дайындаманы синтетикалық жіп пен болат қанаттан жасау, белгіленген өлшемді дайындамаға қажетті металл және полихлорвинил түтіктерді кесу, дайындаманы қылаудан тазарту;</p> <p>3. бухталарды, өсімдікті және синтетикалық арқан мен бауларды қайта басу, орамын жазу, орауын ашу; қажетті өлшемді өсімдікті және синтетикалық арқан мен бауларды қолмен тарту, өлшеу, кесу (шабу); шығып кеткен ұштарын бекіту және дайындаманы бухтаға орау, тор жайманың байламын, делдің байлауын жазу; жөндеуге түскен аулаудың тор құралдарын ашу; аулау құралдарын такелаждау; аулаудың тор құралдарын қолмен және механизмдердің көмегімен орау;</p> <p>4. «Геркулес» типті арқанның құрастырылған түрлерінен, болат қанат пен арқаннан қанаттық бұйымдарды (такелаждарды) жасау, өсімдік және синтетикалық қанаттан немесе баудан арқан бұйымдарын (такелаж) жасау кезінде операцияларды орындау: қажетті өлшемді қанат немесе бауды механизмдердің көмегімен өлшеу, өру арқылы, қанатты ұзарта отырып, огон жасау, уақытша және тұрақты таңба салу, өсімдік және синтетикалық қанаттан кранец, жүк торлар (парашют), мат пен саға жасау; торкөзді, бау, қанат пен арқанды созу және керу;</p> <p>5. қармақ (өзі ұстайтын) құралдар; пенопласт пен басқа материалдан станокта немесе қолмен аулауға арналған жабдықтар, сүңгуір жүкті, қалтқы, буй жасау, кательде, вентерге арналған ағаш құрсауда, мережде құлып кесу, сүңгуір жүктің, кухтыльдің делін және басқа жабдықтарды жеке-жеке қаптау, жіппен, трал иірме жібімен, баумен байлау, орау, тік бұрышты қалыпты аулау құралдарының жеке бөліктерін қолмен жіптен немесе баудан өру, ұяшықтарды есептеу және өлшеу, тунец аулауға арналған қабатты құрастыру кезінде металл және полихлорвинил түікті аралық тізгінге және ілмектің тізгініне орналастыру, арнайы аспап пен өлшеу құралдарының көмегімен аралық тізгіннен және ілмектің тізгінінен огон жасау, огонның металл түтіктерін қысқыш преста қысу, металл бөліктерді майлау, тунец аулауға арналған қабаттың себеттері мен бөліктерін бухтаға, бума етіп, байлам етіп орау.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. аулау құралдарын жасау және жөндеу кезінде қолданылатын материалдардың түрлері және олардың сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>2. арқан, бау, тор жайманың орамасын жазу қағидасы мен тәсілдері, тор жайманы байланыстыру және біріктіру тәсілдері,</p>

	<p>тунец аулауға арналған қабаттың бау бөліктерін біріктіру;</p> <p>3. байламдар мен тор жайманы біріктірудің сапасына қойылатын талаптар; аулау құралдарын жөндеудің қағидалары мен тәсілдері және оларды жөндеу сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>4. қолданылатын механизмдер мен құралдардың құрылысы мен оларды пайдалану қағидасы; аулау құралдарын ілгіштерге ілу және ілмектерден алу тәсілдері;</p> <p>5. өсімдікті және синтетикалық қанат немесе баудан жасалған аулау құралдарына такелаж жасаудың тәсілдері мен қағидасы;</p> <p>6. аулау құралдарын жасау кезінде қолданылатын материалдардың қасиеттері және аулаудың жабдықтары мен құралдарын жасаудың әдіс-тәсілдері;</p> <p>7. тунец аулауға арналған қабаттың құрамдас бөлшектерін құрастыру, аулау құралдарының жекелеген бөліктерін пішу, байлау тәсілдері.</p>
«БАЛЫҚШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Балықшы»
Кәсіптің атауы	Балықшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	2. Негізгі орта білімнен төмен емес жалпы орта білімінің болуы, практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (ұйым базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 2-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Аулау құралдарын салу және жөндеу
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Керек-жаракты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау	<p>1. байламды орау матасымен қаптау; тор құралдарды жөндеу үшін оларды ілгішке ілу және жөндегеннен кейін түсіру, аулаудың тор құралдарын қолмен және механизмдердің көмегімен орау, аулаудың ағаш-қаңқа құралдарын жасау және жөндеу үшін материалдар дайындау, шанышқы, шыбық (тал), ілмек, трал кляча, вентерге арналған катель, мерез, аулаудың ағаш-қаңқа құралдарын тексеру және жөндеу сипатын айқындау, жөндеуге қажетті материалдарды таңдау, аулау құралдарын құралдардың көмегімен қолмен жөндеу, бүлінген бөлшектерді алып тастау және ауыстыру;</p> <p>2. тік бұрышты тор жайманы жіп пен байдан қолмен тоқу; тік бұрышты тор жайманы арқандап байлап немесе оларды машинада тігіп қосу, тік бұрышты қалыпты аулау құралдарының жеке бөліктерін қолмен жіптен немесе баудан өру, аулау құралдарын жасау үшін жіп, бау, немесе қанат таңдау, қанат тралының қанатшаларын құрастыру, жасау; аулау құралдарын жабдықтау бойынша және орналастыру жұмыстарын орындау; тунец аулайтын қабаттардың себеттерін құрастыру;</p> <p>3. тік бұрышты қалыпты аулау құралдарының жеке бөліктерін қолмен пішу; арқанды шығырмен бекіту және керу, тор жайма мен арқанға күрделі жөндеу жүргізу, тік бұрышты емес аулау құралдарының жекелеген бөліктерін қолмен пішу, ұяшықтар жасау;</p>

	<p>арқан тралын құрастыру; құрастыру сапасы мен дұрыс жинақтауды тексеру, аулаудың тор және қанат құралдарын кешенді жасау;</p> <p>4. делдің жиектерін қалпына келтіру, түзету, тор жайманы арқан бойынша бөлу, тор жайманы жөндеу, тік бұрышты тор жайманың ақаулы жерлерін кесу, жыртылған ұяшықтарын байлау арқылы қалпына келтіру, ақаулы құралды ауыстыру, инелікті жіппен, баумен ине орағыш машинаның көмегімен орау, көздерін өру арқылы, фигуралы жамаулармен жамау және машинамен байлау арқылы күрделі қалыпты тор жайманың бүлінген жерлерін қалпына келтіру, тоғыспа қанатты немесе бауларды ішінара алмастыру; күрделі аулау құралдарының жөнделген жекелеген бөліктерін біріктіру және ұяшықтар жасау және оларды таңбалау;</p> <p>5. құралдың көмегімен қолмен сызбалар мен үлгілер бойынша ағаш-каркас құралдарын жасау; аулаудың шыбықты құралдарын өру және жекелеген бөліктерін дельмен байлай отырып, қолмен біріктіру;</p> <p>6. хребтина мен буйреп секцияларында арнайы аспаптар мен өлшеу құралдарының көмегімен огон жасау;</p> <p>7. жоғарғы тізгіннің кноптарын жасау, кноп жасағаннан кейін жіптің ұштарын өңдеу, вертлюганы жоғарғы тізгіннің ұштарына бекіту;</p> <p>8. жіп айқастырғыштарды, маркаларды жасау, жоғарғы тізгінді аралық тізгінмен, және аралық тізгінді қармақтың тізгінімен қосу;</p> <p>9. тізгін мен буйрептерді жотамен біріктіру, тунец аулайтын қабаттардың себеттерін құрастыру сапасын және дұрыс құрастырылуын тексеру;</p> <p>10. бөліктердің сіндірілуінің сапасын және ажырату машинасының көмегімен тунец аулайтын қабаттардың құрамдас бөліктерінің беріктігін бақылау.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. аулау құралдарын жасау және жөндеу кезінде қолданылатын материалдардың түрлері және олардың сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>2. арқан, бау, тор жайманың орамасын жазу қағидасы мен тәсілдері, тор жайманы байланыстыру және біріктіру тәсілдері, тунец аулауға арналған қабаттың бау бөліктерін біріктіру;</p> <p>3. байламдар мен тор жайманы біріктірудің сапасына қойылатын талаптар; аулау құралдарын жөндеудің қағидалары мен тәсілдері және оларды жөндеу сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>4. қолданылатын механизмдер мен құралдардың құрылысы мен оларды пайдалану қағидасы; аулау құралдарын ілгіштерге ілу және ілмектерден алу тәсілдері;</p> <p>5. өсімдікті және синтетикалық қанат немесе баудан жасалған аулау құралдарына такелаж жасаудың тәсілдері мен қағидасы;</p> <p>6. аулау құралдарын жасау кезінде қолданылатын материалдардың қасиеттері және аулаудың жабдықтары мен құралдарын жасаудың әдіс-тәсілдері;</p> <p>7. тунец аулауға арналған қабаттың құрамдас бөлшектерін құрастыру, аулау құралдарының жекелеген бөліктерін пішу, байлау тәсілдері;</p>

	<p>8. аулау құралдарын күрделі жөндеу тәсілдері мен қағидасы; туец аулауға арналған қабаттың құрамдас бөлшектерін құрастыру технологиясы;</p> <p>9. дайын бөліктерді жөндеу, таңбалау сапасына қойылатын талаптар, жота мен жоғарғы тізгінді жасауға арналған жіпті сіндіру ерітіндісіне қойылатын талаптар, туец аулауға арналған қабаттың себеттері мен бөліктерін орау қағидалары, қыспа нығыздауыштардың қолданылу мақсаты мен құрылысы;</p> <p>10. аулау құралдарының такелажын, жүк көтергіш торлар мен құрама арқан, болат қанат пен арқан жасаудың тәсілдері мен қағидасы, сапаға қойылатын;</p> <p>11. аулау құралдарының сапасына қойылатын талаптар, қолданылатын жабдықтың құрылысы мен оны пайдалану қағидасы;</p> <p>12. шағын көлемді кемелерге техникалық қызмет көрсету.</p>
«БАЛЫҚШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Балықшы»
Кәсіптің атауы	Балықшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	<p>3.</p> <p>Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлау (білім беру ұйымының негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе кәсіпорында оқыту).</p> <p>Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім немесе жалпы орта білім негізіндегі техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.</p>
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	<p>БТБА бойынша 3-4 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).</p>
Еңбек функциялары	Балық және теңіз өнімдерін аулауға кәсіпшілік жабдығын дайын күйге келтіру
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Керек-жаракты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау	<p>1. Балық және теңіз өнімдерін аулауға кәсіпшілік жабдығын дайындау;</p> <p>2. теңіз орнатпалы аумен аулау кезінде қазық қаданы орнатуға арналған орынды тандау;</p> <p>3. қазық қаданы жіберу және орнату;</p> <p>4. жекелеген учаскелерде балық және теңіз өнімдерін сүйреуіштерді, ұсақ ауларды, кондин типті тығындарды пайдалана отырып және аралас тәсілдермен аулауды бақылау;</p> <p>5. теңізде аудың жай-күйін тексеру, оның жекелеген бөліктерінің бүлінуін анықтау және жою;</p> <p>6. ауды жинақтау машинасы мен қақпаны басқару;</p> <p>7. аулау маусымына дайындалу және оның аяқталуына, аулауға қажетті аулау құралдарын, жүзу құралдары мен басқа да аулау құралдары мен керек-жарақтарын сақтауға қатысты жұмыстар кешенін орындай отырып, балық және теңіз өнімдерін жағалауда аулау жұмыстарын жүргізу;</p> <p>8. орнатпалы аудың қаңқасының орнатылуы мен бекітілуін бақылау;</p> <p>9. жүзу құралдарын жабдықтармен жабдықтау, теңіз түбінің</p>

	<p>рельефі мен тереңдігін зерттеу;</p> <p>10. аулау маусымы кезеңінде – судың келуі мен қайтуын, температурасын, толқын мен желдің бағыты мен күшін, аудың, жүзу құралдары мен балық аулау жабдықтарының жай-күйін бақылау;</p> <p>11. аулау құралдары мен жүзу құралдарын басқаруды және жөндеуді басқару;</p> <p>12. аулау құралдарын кестеде белгіленген мерзімге сәйкес жіңішкерту және жинау;</p> <p>13. аулау журналын жүргізу;</p> <p>14. қабылдау-тапсыру құжаттарының дұрыс ресімделуін және балық пен теңіз өнімдерін тапсырудың белгіленген уақытына сәйкестігін бақылау;</p> <p>15. балық аулау маусымы аяқталғаннан кейін - аулау құралдары мен жүзу құралдарын бөлшектеу және оларды қоймаға немесе басқа да сақтау орындарына тапсыру жұмыстарына қатысу;</p> <p>16. теңіз орнатпалы ауларын бөлшектеуді жүргізу.</p>
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. аулау ауданы және оның түбінің рельефі, тереңдігі, ағыны және ауланатын балық пен теңіз өнімдерінің түрлеріне қатысты ерекшелік белгілері туралы мәліметті білу; 2. ауланатын балық және теңіз өнімдерінің түрлері; 3. аулау техникасы; 4. аулау құралдарының құрылысы, оларды жасау, орнату және күту тәсілдері; 5. жүзу құралдарын жөндеу тәсілдері; 6. қазық қаданы орнату және бекіту қағидасы мен тәсілдері; 7. аулау ауданы мен су ағынын, жел бағытын, тереңдік өлшемін айқындау тәсілдері; 8. әр түрлі аулау құралдарының құрылысы, оларды пайдалану техникасы; 9. жүзу құралдары жабдықтарының құрылысы мен қолданылу мақсаты және оларды жөндеу тәсілдері; 10. балық кәсіпшілігі журналын жүргізу қағидалары; 11. балық пен теңіз өнімдерін тапсыруды ресімдеу қағидасы, оларды қабылдау пункттеріне тапсыру мерзімі.
«БАЛЫҚШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Балықшы»
Кәсіптің атауы	Балықшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4. Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 4-5 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Аулау жабдығын орнату, күтіп ұстау және бақылау

<p>Еңбек функциясы</p> <p>Керек-жаракты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құралдардағы ұяшық көлемінің балық аулау қағидаларының талаптарына сәйкестігін тексеру; 2. аулау құралдарын кәсіпшілікке дайындау; 3. ваерлерді таңбалау; 4. аулау құралдарын жақсы техникалық үкйде сақтау; 5. трал тақтайларының жай-күйін, жаракталауын және штатты орындары бойынша орналастырылуын тексеру; 6. уақытылы жөндеу, баптау, қайта жарактау. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. кәсіпшілік кешенінің (орнатпалы аудың) құрылысы және оны пайдалану; 2. аулау құралдарын баптау мен жөндеу техникасы және закымдануларын жою; 3. өзіне қатысты такелаждық және басқа жұмыстарды жүргізу; 4. кәсіпшілік мақсатта қолданылабын жүк құрылғысын пайдалану.
«БАЛЫҚШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Балықшы»
Кәсіптің атауы	Балықшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 4-5 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Баулық аулауға жетекшілік ету
<p>Еңбек функциясы</p> <p>Керек-жаракты, жүзу құралдарыды, кәсіпшілік механизмдерін, аулау құралдарын дайындау</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіпшілік вахта жұмысын басқару; 2. кәсіпшілік уақытының жоғалу себептерін анықтау, жою; 3. тор материалдары мен кәсіпшілік керек-жарағын күтіп ұстау және сақтау бойынша қажетті жұмыстарды орындау; 4. аулау құралдарын баптау, қайта жарактау және жөндеуді жүргізу; 5. аулау құралын кәсіпшілікке дайындау, кәсіпшілік палубадағы тұрған және жүгірмелі такелажбен жұмыс істеу. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. аулау құралдарын орнату мен жөндеу технологиясы; 2. аулау құралдарын баптау және қайта жарактау тәсілдері; 3. кәсіпшілік ауданындағы балық өсіру және ондағы аулау құралдарына қойылатын талаптар; 4. еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2007 жылғы 15 мамырдағы №252-ІІІ ҚР Заңы); 5. аулау құралдарының құрылысы және кәсіпшілік схемалары; 6. өзіне қатысты такелаждық және басқа жұмыстарды жүргізу, кәсіпшілік мақсатта қолданылатын жүк құрылғысын пайдалану.
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, өзін өзі реттеу

СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	6152 3111	«Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі» кәсіптері «Балық шаруашлығы технигі» кәсіптері
«БАЛЫҚ КӘСІПШІЛІГІ МАШИНАЛАРЫ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІНІҢ МАШИНИСІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоаймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»	
Кәсіптің атауы	Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	1 Негізгі орта, бірақ бастауыш білімнен төмен емес білімінің болуы және/немесе жұмыс орнында қысқамерзімді оқыту (нұсқама) және/немесе қысқамерзімді курстар	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 1-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: Балық кәсіпшілігі машиналарын (ау таңдайтын, ау жинайтын) және әр түрлі жүйелі жетекті шығырларды ау, қармақ, арқан тартқан кезде біліктілігі анағұрлым жоғары машинистің басшылығымен іштен жану қозғалтқыштары мен электр қозғалтқыштарынан басқару	
Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)	Білімі: 1. балық кәсіпшілігі машиналарының басқа да механизмдердің жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары; 2. іштен жану қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары ; 3. электр қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары; 4. аулардың жұмыс істеу принциптері; 5. слесарлық іс негіздері.	
«БАЛЫҚ КӘСІПШІЛІГІ МАШИНАЛАРЫ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІНІҢ МАШИНИСІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоаймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»	
Кәсіптің атауы	Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	2. Негізгі орта білімнен төмен емес жалпы орта білімінің болуы, практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (ұйым базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	

БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 2-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: Балық кәсіпшілігі машиналары жұмысындағы ақаулықтарды анықтау және жоюға қатысу, слесарлық жұмыстарды орындау, қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдерді тазалау және майлау
Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)	Білімі: 1. балық кәсіпшілігі машиналарының басқа да механизмдердің жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары; 2. іштен жану қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары ; 3. электр қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары; 4. аулардың жұмыс істеу принциптері; 5. слесарлық іс негіздері.
«БАЛЫҚ КӘСІПШІЛІГІ МАШИНАЛАРЫ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІНІҢ МАШИНИСІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»
Кәсіптің атауы	Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3. Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлау (білім беру ұйымының негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе кәсіпорында оқыту). Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім немесе жалпы орта білім негізіндегі техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 3-6 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары: 1. Балық кәсіпшілігі машиналарын (ау тандайтын, ау жинайтын) және әр түрлі жүйелі жетекті шығырларды ау, қармақ, арқан тартқан кезде біліктілігі анағұрлым жоғары машинистің басшылығымен іштен жану қозғалтқыштары мен электр қозғалтқыштарынан басқару; 2. балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдердің ауды ілу және жинақтаудың әр түрлі сәттерінде өзара байланысының анағұрлым тиімді нұсқаларын айқындау; 3. балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдердің

	<p>жұмысындағы ақаулықтарды слесарлық жұмыстарды орындау арқылы анықтау;</p> <p>4. балық аулау маусымдары аралығында алдын алу және басқа да жөндеу жұмыстарын жүргізу, балық кәсіпшілігі машиналары жұмысындағы ақаулықтарды анықтау және жоюға қатысу, слесарлық жұмыстарды орындау; қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдерді тазалау және майлау.</p>	
	Білімі:	
	<p>1. балық кәсіпшілігі машиналарының басқа да механизмдердің жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары;</p> <p>2. іштен жану қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары ;</p> <p>3. электр қозғалтқыштарының жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары;</p> <p>4. аулардың жұмыс істеу принциптері;</p> <p>5. слесарлық іс негіздері;</p> <p>6. балық кәсіпшілігі машиналарының, іштен жану қозғалтқыштары мен электр қозғалтқыштары мен басқа да механизмдердің жұмыс істеу принципі мен оларды пайдалану қағидалары;</p> <p>7. балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдердің ауды ілу және жинақтаудың әр түрлі сәттерінде өзара байланысының нұсқалары.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	6152 3111	«Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі» кәсіптері «Балық шаруашлығы технигі» кәсіптері
«АУЛАУ ҚҰРАЛДАРЫН ЖАСАУШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»	
Кәсіптің атауы	Аулау құралдарын жасаушы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	1 Негізгі орта, бірақ бастауыш білімнен төмен емес білімінің болуы және/немесе жұмыс орнында қысқамерзімді оқыту (нұсқама) және/немесе қысқамерзімді курстар	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 1-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Торлы және арқанды аулау құралдарын дайындаумен және жөндеумен байланысты қарапайым операцияларды орындау	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир,	<p>1. Аулаудың тор және арқанды құралдарын жасау және жөндеуге байланысты қарапайым операцияларды орындау;</p> <p>2. тор жайманың жиектерін жиыратын жіпті кесу;</p> <p>3. арқанды кесу, қосу;</p> <p>4. такелаждағаннан кейін торлы жайманы кесу, тоқу;</p>	

бунақ және басқалар)	<ol style="list-style-type: none"> 5. қалтқы мен сүңгуір жүгін алу, кесу, байлауын шешу, оларды жарамдылық дәрежесіне қарай сұрыптау; 6. құралды кескеннен кейін арқанды түйіндер мен жіптен тазалау; 7. қалтқы мен сүңгуір жүгінен жіптерді (жұқа жіптерді) алып тастау; 8. аулау құралдарының бөліктерін сабына бекіту; 9. инеге қолмен жіп, бау орау; 10. тік бұрышты тор жайманы жіп пен байдан қолмен тоқу; 11. тік бұрышты тор жайманы арқандап байлап немесе оларды машинада тігіп ұяшықтарға қосу; 12. делдің жиектерін қалпына келтіру, түзету; 13. тор жайманы арқан бойынша бөлу; 14. тор жайманы жөндеу; 15. тік бұрышты тор жайманың ақаулы жерлерін кесу, жыртылған ұяшықтарын байлау арқылы қалпына келтіру; 16. ақаулы құралды ауыстыру, инелікті жіппен, баумен ине орағыш машинаның көмегімен орау; 17. тунец аулауға арналған қабаттың бөліктеріне арналған дайындаманы синтетикалық жіп пен болат қанаттан жасау, белгіленген өлшемді дайындамаға қажетті металл және полихлорвинил түтіктерді кесу, дайындаманы қылаудан тазарту; 18. бухталарды, өсімдікті және синтетикалық арқан мен бауларды қайта басу, орамын жазу, орауын ашу; 19. қажетті өлшемді өсімдікті және синтетикалық арқан мен бауларды қолмен тарту, өлшеу, кесу (шабу); 20. шығып кеткен ұштарын бекіту және дайындаманы бухтаға орау; 21. тор жайманың байламын, делдің байлауын жазу; 22. жөндеуге түскен аулаудың тор құралдарын ашу; 23. аулау құралдарын такелаждау; 24. байламды орау матасымен қаптау; 25. тор құралдарды жөндеу үшін оларды ілгішке ілу және жөндегеннен кейін түсіру; 26. аулаудың тор құралдарын қолмен және механизмдердің көмегімен орау; 27. аулаудың ағаш-қаңқа құралдарын жасау және жөндеу үшін материалдар дайындау: шанышқы, шыбық (тал), ілмек, трал кляча, вентерге арналған катель, мережа; 28. аулаудың ағаш-қаңқа құралдарын тексеру және жөндеу сипатын айқындау, жөндеуге қажетті материалдарды таңдау, аулау құралдарын құралдардың көмегімен қолмен жөндеу, бүлінген бөлшектерді алып тастау және ауыстыру.
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арқанды кесу, қосу, такелаждағаннан кейін торлы жайманы сөгү тәсілдері мен қағидалары; 2. оларды аулау құралынан алғаннан кейін қалтқы мен сүңгуір жүгін жарамдылық дәрежесіне қарай сұрыптау; 3. аулау құралдарын жасау және жөндеу кезінде қолданылатын материалдардың түрлері және олардың сапасына қойылатын талаптар;

	<p>4. арқан, бау, тор жайманың орамасын жазу қағидасы мен тәсілдері;</p> <p>5. тор жайманы байланыстыру және біріктіру тәсілдері, тунец аулауға арналған қабаттың бау бөліктерін біріктіру;</p> <p>6. байламдар мен тор жайманы біріктірудің сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>7. аулау құралдарын жөндеудің қағидалары мен тәсілдері және оларды жөндеу сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>8. қолданылатын механизмдер мен құралдардың құрылысы мен оларды пайдалану қағидалары;</p> <p>9. аулау құралдарын ілгіштерге ілу және ілмектерден алу тәсілдері.</p>
«АУЛАУ ҚҰРАЛДАРЫН ЖАСАУШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоаймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»
Кәсіптің атауы	Аулау құралдарын жасаушы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	2. Негізгі орта білімнен төмен емес жалпы орта білімінің болуы, практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (ұйым базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 2-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	Өнеркәсіптік балық аулау құралдарын пайдалануды ұйымдастыру
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Балық аулау кемелерін және басқа жүзу құралдарыды басқару (ау салғыш, буксир, бунақ және басқалар)	<p>1. «Геркулес» типті арқанның құрастырылған түрлерінен, болат қанат пен арқаннан қанаттық бұйымдарды (такелаждарды) жасау кезінде операцияларды орындау: қайта басу, қажетті өлшемді бухталардың орауын жазу, қанатты өлшеу және қолмен кесу (шабу), құрастырылған, болат қанат пен арқанды балқыту;</p> <p>2. өсімдік және синтетикалық қанаттан немесе баудан арқан бұйымдарын (такелаж) жасау кезінде операцияларды орындау;</p> <p>3. қажетті өлшемді қанат немесе бауды механизмдердің көмегімен өлшеу, өру арқылы, қанатты ұзарта отырып, огон жасау, уақытша және тұрақты таңба салу, өсімдік және синтетикалық қанаттан кранец, жүк торлар (парашют), мат пен саға жасау;</p> <p>4. торкөзді, бау, қанат пен арқанды созу және керу;</p> <p>5. қармақ (өзі ұстайтын) құралдар; пенопласт пен басқа материалдан станокта немесе қолмен аулауға арналған жабдықтар, сүңгуір жүкті, қалтқы, буй жасау;</p> <p>6. кательде, вентерге арналған ағаш құрсауда, мережде құлып кесу;</p> <p>7. сүңгуір жүктің, кухтыльдің делін және басқа жабдықтарды жеке-жеке қаптау, жіппен, трал иірме жібімен, баумен байлау, орау;</p> <p>8. тік бұрышты қалыпты аулау құралдарының жеке бөліктерін қолмен жіптен немесе баудан өру;</p> <p>9. ұяшықтарды есептеу және өлшеу, тік бұрышты қалыпты аулау құралдарының жеке бөліктерін қолмен пішу;</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 10. арқанды шығырмен бекіту және керу; 11. тор жайма мен арқанға күрделі жөндеу жүргізу; 12. көздерін өру арқылы, фигуралы жамаулармен жамау және машинамен байлау арқылы күрделі қалыпты тор жайманың бүлінген жерлерін қалпына келтіру; 13. тоғыспа қанатты немесе бауларды ішінара алмастыру; 14. күрделі аулау құралдарының жөнделген жекелеген бөліктерін біріктіру және ұяшықтар жасау және оларды таңбалау; 15. тунец аулауға арналған қабатты құрастыру кезінде металл және полихлорвинил түтікті аралық тізгінге және ілмектің тізгініне орналастыру; 16. тунец аулауға арналған қабатты құрастыру кезінде металл және полихлорвинил түтікті аралық тізгінге және ілмектің тізгініне орналастыру; 17. огонның металл түтіктерін қысқыш престо қысу; 18. металл бөліктерді майлау; 19. тунец аулауға арналған қабаттың жекелеген бөліктерін құрастыру сапасын бақылау; 20. тунец аулауға арналған қабаттың себеттері мен бөліктерін бухтаға, бума етіп, байлам етіп орау; 21. құралдың көмегімен қолмен сызбалар мен үлгілер бойынша ағаш-каркас құралдарын жасау; 22. аулаудың шыбықты құралдарын өру және жекелеген бөліктерін дельмен байлай отырып, қолмен біріктіру
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өсімдікті және синтетикалық қанат немесе баудан жасалған аулау құралдарына такелаж жасаудың тәсілдері мен қағидалары; 2. аулау құралдарын жасау кезінде қолданылатын материалдардың қасиеттері; 3. аулаудың жарақтары мен құралдарын жасаудың қағидалары мен тәсілдері; 4. аулау құралдарын күрделі жөндеу тәсілдері мен қағидалары; 5. тунец аулауға арналған қабаттың құрамдас бөлшектерін құрастыру технологиясы; 6. аулау құралдарының жекелеген бөліктерін пішу, байлау тәсілдері; 7. дайын бөліктерді жөндеу, таңбалау сапасына қойылатын талаптар; 8. қабаттың себеттері мен бөліктерін орау қағидалары; 9. қыспа нығыздауыштардың қолданылу мақсаты мен құрылысы.
«АУЛАУ ҚҰРАЛДАРЫН ЖАСАУШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоаймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»
Кәсіптің атауы	Аулау құралдарын жасаушы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3. Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлау (білім беру ұйымының негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе кәсіпорында оқыту). Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім немесе жалпы орта

	білім негізіндегі техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 3-5-разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).
Еңбек функциялары	«Геркулес» типті арқанның құрастырылған түрлерінен, болат қанат пен арқаннан қанаттық бұйымдарды (такелаждарды) жасау кезінде операцияларды орындау
Еңбек функциясы	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Геркулес» типті арқанның құрастырылған түрлерінен, болат қанат пен арқаннан қанаттық бұйымдарды (такелаждарды) жасау кезінде операцияларды орындау: механизмдердің көмегімен арқандардың қажетті өлшемдерін өлшеу және кесу (шабу); 2. өру арқылы, қанатты ұзарта отырып, огон жасау, уақытша және тұрақты таңба салу, болат қанатты оқшаулау, сүңгуір жүк пен кранец, парашют, мат пен саға жасау; 3. қармақ (өзі ұстайтын) құрал-жабдықтарды, аулаудың тор және қанат құралдарын кешенді жасау; 4. баудан немесе қанаттан жасалған пішіні тік бұрышты емес аулау құралдарының жекелеген бөліктерін қолмен өру; 5. аулау құралдарын жасау үшін жіп, бау, немесе қанат таңдау; 6. қанат тралының қанатшаларын құрастыру, жасау; 7. аулау құралдарын жабдықтау бойынша және орналастыру жұмыстарын орындау; 8. хребтина мен буйреп секцияларында арнайы аспаптар мен өлшеу құралдарының көмегімен огон жасау, жоғарғы тізгіннің кноптарын жасау, кноп жасағаннан кейін жіптің ұштарын өңдеу; 9. вертлюганы жоғарғы тізгіннің ұштарына бекіту; 10. жіп айқастырғыштарды, маркаларды жасау; 11. жоғарғы тізгінді аралық тізгінмен, және аралық тізгінді қармақтың тізгінімен қосу, тізгін мен буйрептерді жотамен біріктіру; 12. тунец аулайтын қабаттардың себеттерін құрастыру сапасын және дұрыс құрастырылуын тексеру; 13. бөліктердің сіндірілуінің сапасын және ажырату машинасының көмегімен тунец аулайтын қабаттардың құрамдас бөліктерінің беріктігін бақылау; 14. тік бұрышты емес аулау құралдарының жекелеген бөліктерін қолмен пішу, ұяшықтар жасау; 15. арқан тралын құрастыру; 16. құрастыру сапасы мен дұрыс жинақталуын тексеру; 17. аулаудың тор және арқан құралдарын кешенді жасау <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. аулау құралдарының такелажын, жүк көтергіш торлар мен құрама арқан, болат қанат пен арқан жасаудың тәсілдері мен қағидасы; 2. тік бұрышты емес қалыпты аулау құралдарының жекелеген бөліктерін байлау қағидасы мен тәсілдері; 3. тунец аулайтын қабаттардың себеттері мен жекелеген

	<p>бөліктерін құрастырудың технологиялық нұсқаулығы;</p> <p>4. жота мен жоғарғы тізгінді жасауға арналған жіпке сіңген ерітіндіге қойылатын талаптар;</p> <p>5. аулау құралдарының сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>6. қолданылатын жабдықтың құрылысы мен оны пайдалану қағидасы;</p> <p>7. тік бұрышты емес аулау құралдарының жекелеген бөліктерін пішу және біріктірудің қағидасы мен тәсілдері;</p> <p>8. аулаудың тор және арқан құралдарын жасаудың технологиялық схемасы.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	6152 3111	«Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі» кәсіптері «Балық шаруашлығы технигі» кәсіптері
«ЖҮЗУ ҚҰРАЛДАРЫ ҚАБЫЛДАУШЫ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	6152 «Ішкі су қоаймалар мен жағалауда балық аулаумен айналысатын жұмысшылар»	
Кәсіптің атауы	Жүзу құралдарын қабылдаушы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3. Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлау (білім беру ұйымының негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе кәсіпорында оқыту). Практикалық тәжірибесіз негізгі орта білім немесе жалпы орта білім негізіндегі техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	БТБА бойынша 3-4 разряд (50-шығарылым, 2-бөлім: Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 26 қазандағы № 416 бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23 қарашадағы № 8102 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Рейдтен шағын көлемді кемелер мен басқа жүзу құралдарын қабылдау	
Еңбек функциясы Рейдтен шағын көлемді кемелер мен басқа жүзу құралдарын қабылдау	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p>1. Біліктілігі анағұрлым жоғары жүзу құралдарының қабылдаушысы кемелерді суға жіберген немесе оларды жағалауға қабылдаған кезде берген белгілерді қабылдау және белгілерге сәйкес әрекет жасау;</p> <p>2. кемелерді суға жіберген немесе оларды жағалауға қабылдаған кезде қолданылатын такелаждың барлық түрлерін қолмен жасау, әр түрлі прокаттарды, жатақтарды жылжыта отырып орнату;</p> <p>3. кемеге тартпалар мен басқыштарды беру;</p> <p>4. керек-жарақ пен такелаждың орнын ауыстыру;</p> <p>5. бухтадан арқан мен қанатты шешу және бухтаға орау;</p> <p>6. теңіз түбінің рельефін, теңіздің жағаға жақын жерлерінің тереңдігін, судың келуі мен кету күшін, сырттай бақылау арқылы анықталатын толқынның, желдің күші мен бағытын ескере отырып, кез келген теңіз жағдайында шағын кемелерді рейдтен жағалауға қабылдау және суға жіберу;</p> <p>7. қуат блоктары жүйесін жасау, кемелерді рейдтен жағалауға</p>	

	<p>қабылдау және суға жіберу кезінде белгіленген сигнализацияның көмегімен біліктілігі анағұрлым төмен жүзу құралдарын қабылдаушының жұмыстарын үйлестіру;</p> <p>8. рейдтегі кемелерден сигнал беру және қабылдау;</p> <p>9. кемелерді рейдтен жағалауға қабылдау және суға жіберудің әр түрлі нұсқалары мен сәттерінде біліктілігі анағұрлым төмен жүзу құралдарын қабылдаушыларды жайғастыру;</p> <p>10. қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдерді тазалау және майлау.</p>	
	<p>Білімі:</p> <p>1. такелаждың әр түрлі түрлері мен қуат блоктары жүйесінің көмегімен шағын кемелерді рейдтен жағалауға қабылдау және суға жіберу;</p> <p>2. такелажды, белгіленген сигнализацияны жасау тәсілдері;</p> <p>3. кемелерді жағалауға қабылдау және суға жіберу жұмыстарын орындау кезіндегі құрал-жабдықтардың атауы мен қолданылу мақсаты.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, өзін өзі реттеу	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	6152	«Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі» кәсіптері
	3111	«Балық шаруашылығы технигі» кәсіптері
«ИХТИОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	2211 «Ихтилог»	
Кәсіптің атауы	Ихтилог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби білімі (немесе орташа білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламасы.	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	-	
Еңбек функциялары	<p>1. Су қоймаларының өнімділігін басқару, ұйымдастыру, жоспарлау тексеру;</p> <p>2. Кәсіпшілік, мелиоративті, бақылау және ғылыми аулауды басқару, ұйымдастыру және жоспарлау.</p>	
1 еңбек функциялары	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p>1. Гидробионттардың түрлік құрамын зерттеуді ұйымдастыру және жүргізу;</p> <p>2. Биологиигидробионттардың ерекшеліктерін зерттеуді ұйымдастыру және жүргізу;</p> <p>3. Гидробионттардың бөлінуін және топтастырылуын зерттеуді ұйымдастыру және жүргізу;</p> <p>4. су қоймаларының өнімділігін анықтау;</p> <p>5. балықтардың жұқтыру көздері мен жолдарын анықтау;</p> <p>6. гидробионттарды аулаудың рұқсат етілген нормаларын есептеу;</p> <p>7. өнімділік зерттеулерін жүргізу және су қоймаларын санитарлық жағынан бағалау;</p> <p>8. балық өсіру материалдарын, тауарлық балықты, аквамәдениет объектілерін ұстау және өсіру бойынша балық шаруашылығы кісіпорындарында технологиялық процесстердің сәйкес келуін</p>	
Су қоймаларының өнімділігін басқару, ұйымдастыру, жоспарлау және тексеру		

	<p>бақылау;</p> <p>9. балық шаруашылығы су қоймаларындағы қоршаған орта факторларының жай-күйін бақылау;</p> <p>10. балықтарды толықтай биологиялық талдауды, паразитологиялық тексеруді және ихтиопатологиялық зерттеуді жүзеге асыру;</p> <p>11. балықты қорғау, балық өсіретін гидротехникалық құрылыстардың пайдаланылуын бақылау, зерттелетін су қоймасындағы балықтардың орнығуын және азық базасының жай-күйін бағалау;</p> <p>12. еңбекті қорғауды және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру;</p> <p>13. балық шаруашылығы объектісіндегі өлшеу және бақылау аспаптарының сенімділігі мен жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету;</p> <p>14. ұйым басшысы бекіткен кесте бойынша жүзу құралдарына және басқа да техникалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету нормаларын сақтау;</p> <p>15. эксперименттердің, сынақтардың жүргізілуін ұйымдастыру, аквамәдениеттің қажетті сипаттамалары мен параметрлерін тіркеу;</p> <p>16. шығыс материалдарын, статистикалық есеп беру деректері мен басқа да ақпаратты дайындау, жинау, өңдеу және жинақтау;</p> <p>17. жүргізлетін жұмыстардың, қажетті ерекшеліктердің, диаграммаларың, кестелердің, графиктердің және басқа да техникалық құжаттаманың сипаттамасын дайындау;</p> <p>18. жоспарлық және есептік құжаттарды дайындау және ресімдеу, техникалық құжатқа қажетті өзгерістер мен түзетулерді енгізу;</p> <p>19. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстар жүргізу бағдарламасын, нұсқаулығын, кестесін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеу;</p> <p>20. тар және басқа да судтардың, аулау құралдарының, балық шаруашылығы объектілерінің негізгі және резервтік электрмен жабдықтау көздерінің жұмысқа жарамдылығын қарау және тексеру.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. ҚР конституциясы;</p> <p>2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);</p> <p>3. экономика негіздерін;</p> <p>4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;</p> <p>5. балық төлі мен өскен балықтарды күту, өсіру және тамақтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>6. балықтарды биологиялық талдау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;</p> <p>7. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және балық өсіру жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминология;</p> <p>8. бақылау-өлшеу аппаратураларының атауы мен қолданылу аясын және оны пайдалану ережесін;</p>

	<p>9. ақпарат алу өңдеу және берудің техникалық құралдары;</p> <p>10. пайдаланылатын жабдықтың техникалық ерекшеліктері, конструктивті ерекшеліктері, қолданылу аясы, жұмыс принциптері және пайдалану ережелері;</p> <p>11. жабдықты тексеру және ақауларды анықтау әдістері.</p> <p>12. әзірленетін техникалық құжаттардың стандарттары мен техникалық талаптары, оны дайындау тәртібі мен ресімдеу ережесі;</p> <p>13. су жағдайының параметрлерін, жабдықтың жұмыс режимінің сипаттамалары мен деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>14. биометриялық өлшеулер, бақылау және эксперименттер жүргізудің техникасы мен реттілігі.</p>
<p>2 еңбек функциялары</p> <p>Кәсіпшілік, мелиоративті, бақылау және ғылыми аулауды басқару, ұйымдастыру және жоспарлау.</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балық аулайтын ұжымның жұмысын ұйымдастыру; 2. өнеркәсіптік аулауды жоспарлау және ұйымдастыру; 3. ғылыми аулауды жоспарлау және ұйымдастыру; 4. қалыпсыз оқиғалар жағдайында балық өсіру жұмыстарында аулауды жоспарлау кезінде оңтайлы шешімдерді таңдау; 5. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру; 6. балық ресурстарының ұдайы өндірісі және тауарлық балық өсіру саласындағы ілгерінді технологияларды енгізу; 7. өндірістік процестерді автоматтандыру және механикаландыру; 8. техникалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу; 9. еркін нарық жағдайында балық шаруашылығы кәсіпорындарының шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспарларын) орындау; 10. балық өсіру және балық аулау процестерін инженерлік қамтамасыз етуді ұйымдастыру; 11. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластану мен жұқтырудан қорғау ережелерін енгізу және орындалуын бақылау; 12. гидросфераның барлық объектілерінің ұтымды пайдаланылуын бақылау; 13. гидросфераның биологиялық ресурстарының ұдайы өндірісін қамтамасыз ету; 14. су қоймаларындағы заңсыз кәсіптен және ластануынан келген зиянды анықтау; 15. балық шаруашылығы су қоймаларының экожүйесі жағдайына мониторинг жүргізу; 16. аспаптар мен жабдықтарды пайдалану процесінде бұзылымдарды анықтау; 17. нормативтік және пайдалану құжаттарына сәйкес анықталған кемшіліктерді жою; 18. қызмет немесе сақтау мерзімі аяқталған, белгіленген қорын өтеген және шекті жағдайына жеткен жүзу құралдарын, бұйымдардың және зертханалық жабдықтарды есептен шығаруға дайындау; 19. балық шаруашылығы объектілерінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдықтың жөнделуін материалдық-техникалық қамтамасыз етуге тізбе және сұраным дайындау;

	<p>20. селекциялық-асылдандыру жұмыстардың жүргізілуін бақылау.</p> <p>21. балық ресурстарын аулау мен сақтау және сирек, жойылып кету қауіпі төнген балық түрлерін қорғау іс-шараларының жүргізілуін бақылау;</p> <p>22. азық базасын есептеу.</p>
	<p>Білімі:</p> <p>1. ҚР конституциясы;</p> <p>2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);</p> <p>3. экономика негіздері;</p> <p>4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;</p> <p>5. балық төлі мен өскен балықтарды күту, өсіру және тамақтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>6. балықтарды биологиялық талдау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;</p> <p>7. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және балық өсіру жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминология;</p> <p>8. бақылау-өлшеу аппаратураларының атауы мен қолданылу аясын және оны пайдалану ережесін;</p> <p>9. ақпарат алу, өңдеу және берудің техникалық құралдары;</p> <p>10. пайдаланылатын жабдықтың техникалық ерекшеліктері, конструктивті ерекшеліктері, қолданылу аясы, жұмыс принциптері және пайдалану ережелері;</p> <p>11. жабдықты тексеру және ақауларды анықтау әдістері;</p> <p>12. әзірленетін техникалық құжаттардың стандарттары мен техникалық талаптары, оны дайындау тәртібі мен ресімдеу ережесі;</p> <p>13. су жағдайының параметрлерін, жабдықтың жұмыс режимінің сипаттамалары мен деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>14. биометриялық өлшеулер, бақылау және эксперименттер жүргізудің техникасы мен реттілігі.</p>
«ИХТИОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	2211 «Ихтиолог»
Кәсіптің атауы	Ихтиолог
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибесі.
КС бойынша біліктілік деңгейі	-
Еңбек функциялары	Тауарлық балық өсіру шаруашылығы мен балық тәлімбағы қызметін басқару.
Еңбек функциялары	Біліктері мен дағдылары:
Тауарлық балық өсіру пункттерінің, шаруашылықтары мен балық тәлімбақтарының	<p>1. Өндірістік мақсатта балықтарды аулау іс-шараларының жүргізілуін бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>2. балық ресурстарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>3. сирек және жойылып кету қауіпі төнген балық түрлерін бақылауды және қорғауды жүзеге асыру;</p> <p>4. балық кәсібін, гидробионттарды аулауды ұйымдастыру және</p>

қызметін басқару.

бақылау;
 5. селекциялық-асылдандыру жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау,
 6. тауарлық балық өсіруге арналған су қоймаларын мелиорациялау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және бақылау;
 7. уылдырық сақтау орындарын және құртшабақтарды құтқару және балық түрлерін сақтауды ұйымдастыру және бақылау;
 8. гидробионттардың санын және сапасын есепке алуды ұйымдастыру және бақылау;
 9. су қоймаларының биологиялық өнімділігін анықтауды ұйымдастыру және бақылау;
 10. табиғи және жасанды су қоймаларында балықтар мен шаруашылық-бағалы гидробионттарды өсіруді ұйымдастыру және бақылау;
 11. балық өсіретін кәсіпорындардағы, барлық меншік нысандары бойынша балық тәлімбағындағы, өсіру-көбейту шаруашылықтарындағы өндірістік қызметті ұйымдастыру және бақылау;
 12. табиғи су қоймаларындағы балық өсіру жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау;
 13. су қоймаларын оларды балық шаруашылығына пайдалану мақсатында сараптамалық бағалау;
 14. шаруашылық бағалы балықтар мен омыртқасыздар түрлерін жасанды өсіру және жетілдіру бойынша кешенді жұмыстарды ұйымдастыру, бақылау, жоспарлау және жүзеге асыру;
 15. биологиялық су ресурстарын ұтымды пайдалануды бақылау және қорғау бойынша кешенді жұмыстарды ұйымдастыру, бақылау, жоспарлау.

Білімі:

1. ҚР конституциясы;
 2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);
 3. экономика негіздері;
 4. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;
 5. балық төлі мен өскен балықтарды күту, өсіру және тамақтандырудың негізгі әдістері;
 6. балықтарды биологиялық талдау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;
 7. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және балық өсіру жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминология;
 8. бақылау-өлшеу аппаратураларының атауы мен қолданылу аясын және оны пайдалану ережесі;
 9. ақпарат алу, өңдеу және берудің техникалық құралдары;
 10. пайдаланылатын жабдықтың техникалық ерекшеліктері, конструктивті ерекшеліктері, қолданылу аясы, жұмыс принциптері және пайдалану ережелері;

	11. жабдықты тексеру және ақауларды анықтау әдістері; 12. әзірленетін техникалық құжаттардың стандарттары мен техникалық талаптары, оны дайындау тәртібі мен ресімдеу ережесі; 13. су жағдайының параметрлерін, жабдықтың жұмыс режимінің сипаттамалары мен деректерін өлшеу әдістері мен құралдары; 14. биометриялық өлшеулер, бақылау және эксперименттер жүргізудің техникасы мен реттілігі.	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу және тиімділік	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150501 150502 150503	«Балық өсіруші» кәсіптері «Балықшы» кәсіптері «Ихтопатолог» кәсіптері «Қорықшы» кәсіптері
«БАЛЫҚ РЕСУРСТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕГЕРЬ » (БАЛЫҚ РЕСУРСТАРЫН ҚОРҒАУ ИНСПЕКТОРЫ) КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	5163 «Алдыңғы топтарда нақтыланбаған, азаматтар мен меншіктерді қорғауды жүзеге асыратын қызметтердің басқа да қызметтері»	
Кәсіптің атауы	Балық ресурстарын қорғау жөніндегі егерь (балық ресурстарын қорғау инспекторы)	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Техникалық және кәсіби (немесе орта білімнен кейінгі) білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары	
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	-	
Еңбек функциялары	1. Балық шаруашылығы кәсіпорындарының жай-күйіне мониторинг жүргізу; 2. Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы технологиялық процесін бақылау.	
1 еңбек функциялары	Біліктері мен дағдылары:	
Балық шаруашылығы кәсіпорындарының жай-күйіне мониторинг жүргізу.	1. Балық ресурстары мен басқа да су жануарларын қорғауды қамтамасыз ету; 2. балық ресурстары мен басқа да су жануарларын аулауды бақылауды жүзеге асыру, балық аулау орындары мен мерзімдері, шектеулер мен тыйым салулар, аулау қаруларының параметрлерін (қармақ мөлшері), аулаудың түрлік құрамы, аулау үлесі, лимиттер мен квоталарды игеру, кәсіптік журнал жүргізу бойынша талаптардың сақталуын бақылауды жүзеге асыру; 3. жоғалып кету қауіпі төнген балық түрлері мен басқа да су жануарларын қорғауды қамтамасыз ету; 4. заңнаманы бұза отырып пайдаланылатын қаруларды, заңсыз ауланған балық түрлерін, тыйым салынған аулайтын қару түрлерін алып қою; 5. балық аулау ережелерін, тыныш аумақтарда жануарлар әлемін пайдалануға белгіленген шектеулер мен тыйым салуларды бұзудың алдын алу; 6. жануарлардың өліміне және олар тұратын ортаны бұзуға әкеліп соғатын іс-қимылдарды тоқтатуды талап ету; 7. жануарлар әлемі объектілерінің тұратын орындарын, көбею	

	<p>жағдайын және шоғырлану орындарын сақтау бойынша шаралар қабылдау;</p> <p>8. жануарлар әлеміне ұқыпты және адамгершілікпен қарауды насихаттау;</p> <p>9. ауру және табиғи апат кезінде өлім қауіпі төнген жағдайда жануарлар әлемі объектілеріне көмек көрсету бойынша шаралар қабылдау;</p> <p>10. аншлагтардың сақталуын қамтамасыз ету;</p> <p>11. гидробионттарды аулаудың рұқсат берілген нормаларын есептеу;</p> <p>12. су қоймаларына өнімділік зерттеулерін жүргізу.</p>
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 3. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 4. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері; 5. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 6. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары; 8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары; 9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары; 10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері; 11. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары; 12. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары; 13. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.
<p>2 еңбек функциясы</p> <p>Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы технологиялық процесті бақылау</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балық шаруашылығы кәсіпорындарындағы технологиялық процестің сәйкестігін бақылау; 2. балық өсіру материалын, тауарлық балықты, акваөсіру объектілерін бағып көбейту мен өсіруге арналған су қоймаларын бақылау; 3. селекциялық және асыл тұқымдық жұмыстың жүргізілуін бақылау. 4. балық шаруашылығына арналған су қоймаларының сыртқы орта факторларының жай-күйін бақылау; 5. балық аулайтын гидротехникалық құрылыстардың

	<p>пайдаланылуын бақылау;</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру; 2. балық шаруашылығы объектісінің өлшеу және бақылау аспаптарының жұмысқа қабілеттілігін бақылау; 3. ұйым басшысы бекіткен график бойынша жүзу құралдары мен басқа техникалық құралдарға және өлшеу аспаптарына техникалық қызмет көрсету графигін сақтау; 4. эксперименттер, сынақтарды өткізуге қатысу, акваөсірудің қажетті сипаттамалары мен параметрлерін тіркеу; 5. бастапқы материалды, статистикалық есептілік деректері мен басқа ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау; 6. жүргізілетін жұмыстардың сипаттамасын, қажетті ерекшеліктерін, диаграммаларды, кестелерді, графиктерді және басқа техникалық құжаттаманы жасау; 7. есеп құжаттамасын ресімдеуге қатысу, техникалық құжаттамаға қажетті өзгерістер мен түзетулерді енгізу; 8. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстарды жүргізу бағдарламаларын, нұсқаулықтарын, графиктерін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеу; 9. кемелердің, аулау құралдарының, балық шаруашылығындағы негізгі және резервтік электрмен жабдықтау жүйелерінің жұмысқа қабілеттілігін қарау және тексеру.
	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. ҚР Конституциясы; 15. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 16. экономика негіздері, есепке алу және есептілік; 17. экологиялық заңнама негіздері; 18. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 19. өндірісті ұйымдастыру және оның технологиясы; 20. биология, гидробиология және паразитология; 21. стандарттар мен жұмыстың техникалық талаптары; 22. лабораториядағы қауіпсіздік техникасы; 23. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібінің қағидалары; 24. бекіре балықтарды өсіру биотехнологиясы; 25. тоғандардағы төлді азықтандыру бойынша гидробиологиялық сынама-лар мен материалды жинау және өңдеу әдістері; 26. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 27. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері; 28. қарасты су қоймаларындағы эпизоотологиялық жағдай; 29. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 30. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;

	<p>31. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>32. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>33. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>34. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>35. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>36. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>
«БАЛЫҚ РЕСУРСТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ЕГЕРЬ» (БАЛЫҚ РЕСУРСТАРЫН ҚОРҒАУ ИНСПЕКТОРЫ) КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	5163 «Алдыңғы топтарда нақтыланбаған, азаматтар мен меншіктерді қорғауды жүзеге асыратын қызметтердің басқа да қызметтері»
Кәсіптің атауы	«Балық ресурстарын қорғау жөніндегі егерь» (балық ресурстарын қорғау инспекторы)
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	-
Еңбек функциялары	Балық және су биоресурстарын қорғау және өсіру
1 еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Балық және су биоресурстарын қорғау және өсіру	<p>1. Ұжымның жұмысын ұйымдастыру;</p> <p>2. өндірістік жұмыстарды жоспарлау;</p> <p>3. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>4. түрлі судағы ағзалардың практикалық маңыздылығын анықтау;</p> <p>5. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау;</p> <p>6. гидросфераның барлық объектілерін ұтымды пайдалануды бақылау;</p> <p>7. заңсыз кәсіп пен су қоймаларының ластануынан болған залалды анықтау;</p> <p>8. балық шаруашылығы су қоймаларының эко жүйелерінің жай-күйіне мониторинг жүргізу;</p> <p>9. аспаптар мен жабдықты пайдалану процесінде ақаулықтарды анықтау;</p> <p>10. нормативтік және пайдалану құжаттарына сәйкес анықталған технологиялық кемшіліктерді жою;</p> <p>11. белгіленген ресурсы аяқталған және шекті күйге жеткен жүзу құралдарын, керек-жарақты және зертханалық жабдықты жұмыс істеу және сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін тізімнен шығаруға дайындау;</p> <p>12. жөндейді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге, балық шаруашылығы объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдыққа тізбе жасау және өтінім толтыру;</p> <p>13. «Жемқорлықпен күрес туралы» Қазақстан Республикасының</p>

	<p>Заңы; 14. әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекс; 15. келтірілетін және келтірілген, оның ішінде шарасыз зиянды өтеу әдістемесі; 16. ҚР аумағында тачымалданатын объектілерді тачымалдау тәсілдері.</p>	
	<p>Знания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 3. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 4. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері; 5. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 6. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 7. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары; 8. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары; 9. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары; 10. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері; 11. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары; 12. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары; 13. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы; 14. ҚР қылмыстық кодексі. 	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, креативтілік, нәтижеге бағдар алу және тиімділік	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150501 150502	«Балық өсіруші» кәсіптері «Балықшы» кәсіптері «Ихтиолог» кәсіптері «Ихтиопатолог» кәсіптері
«ИНЖЕНЕР ГИДРОБИОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл, аң аулау, орман және балық шаруашылықтарындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»	
Кәсіптің атауы	Санатсыз инженер гидробиолог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламасы.	
БТБА бойынша	Тиісті мамандығы бойынша жоғары білім (жоғары оқу	

біліктілік деңгейі	орнынан кейін) және II санатты инженер лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м. бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымдағы № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық шаруашылық кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмыстары
Еңбек функциялары Балық шаруашылық кәсіпорындарындағы ұйымдастыру жұмыстары	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зоопланктондар мен зообентостарды гидробиологиялық сынауды таңдау мен өңдеу бойынша жұмыстарды орындау; 2. тоғандардағы азық базасын дамытуға бақылау жүргізу және оны көтеру бойынша ұсыныстар енгізу; 3. құртшабақтардың қоректенуі бойынша материалдар жинау, тоғандардағы құртшабақтардың қоректенуін зерттеу; 4. тірі жемнің дамуын бақылау және олардың өсуі мен биомассасын есептеуге қатысу; 5. тірі жемді өсіру бойынша оңтайлы жағдайдың сақталуын бақылау; 6. тазалауды және артемия салина жұмыртқаларының инкубациясын бақылау; 7. тоғандардағы азық базасының және тірі жемнің жай-күйі туралы жедел деректерді (хаттамалар) бас балық өсірушіге және зертхана жетекшісіне беру; 8. зоопланктон, зообентос биомассасын бақылауды және бекіре құртшабақтарын қабылдауды есепке алу журналын жүргізу; 9. өндірістік учаскелердегі гидробиологиялық режим туралы жылдық есеп дайындауға қатысу; 10. зертханада тазалық пен тәртіпті сақтау. <p>Знания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-II ҚР Заңы); 3. экономика негіздері, есепке алу және есептілік; 4. экологиялық заңнама негіздері; 5. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 6. өндірісті ұйымдастыру және оның технологиясы; 7. биология, гидробиология және паразитология; 8. стандарттар мен жұмыстың техникалық талаптары; 9. лабораториядағы қауіпсіздік техникасы; 10. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібінің қағидалары; 11. бекіре балықтарды өсіру биотехнологиясы; 12. тоғандардағы төлді азықтандыру бойынша гидробиологиялық

	<p>сынамалар мен материалды жинау және өңдеу әдістері;</p> <p>13. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;</p> <p>14. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;</p> <p>15. қарасты су қоймаларындағы эпизоотологиялық жағдай;</p> <p>16. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология;</p> <p>17. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>18. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>19. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>20. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>21. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>22. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>23. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>
«ИНЖЕНЕР ГИДРОБИОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл, аң аулау, орман және балық шаруашылықтарындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	2-санатты инженер гидробиолог
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5.1 Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша кәсіби білім беру бағдарламасы.
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	<p>Тиісті мамандығы бойынша жоғары білім (жоғары оқу орнынан кейін) және II санатты инженер лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м. бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы.</p> <p>Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымдағы № 7755 тіркелген).</p>
Еңбек функциялары	<p>1. Өндірістік-технологиялық</p> <p>2. Жобалық есептеу.</p>
1 еңбек функциялары	Біліктері мен дағдылары:
Өндірістік-технологиялық	<p>1. Зоопланктондар мен зообентостарды гидробиологиялық сынауды таңдау мен өңдеу бойынша жұмыстарды орындау;</p> <p>2. тоғандардағы азық базасын дамытуға бақылау жүргізу және оны көтеру бойынша ұсыныстар енгізу;</p> <p>3. құртшабақтардың қоректенуі бойынша материалдар жинау, тоғандардағы құртшабақтардың қоректенуін зерттеу;</p>

4. тірі жемнің дамуын бақылау және олардың өсуі мен биомассасын есептеуге қатысу;
5. тірі жемді өсіру бойынша оңтайлы жағдайдың сақталуын бақылау;
6. тазалауды және артемия салина жұмыртқаларының инкубациясын бақылау;
7. тоғандардағы азық базасының және тірі жемнің жай-күйі туралы жедел деректерді (хаттамалар) бас балық өсірушіге және зертхана жетекшісіне беру;
8. зоопланктон, зообентос биомассасын бақылауды және бекіре құртшабақтарын қабылдауды есепке алу журналын жүргізу;
9. өндірістік учаскелердегі гидробиологиялық режим туралы жылдық есеп дайындауға қатысу;
10. зертханада тазалық пен тәртіпті сақтау;
11. гидробионттардың түрлік құрамын, биологиясын, бөлуді және топтастыруды зерттеуді ұйымдастыру;
12. су қоймаларының өнімділігін, балықтардың жұқтыру көздері мен жолдарын анықтау;
13. балық өсіру материалдарын, тауарлық балықты, аквамәдениет объектілерін ұстау және өсірудің технологиялық процесстердің сәйкес келуін, балық шаруашылығы су қоймаларында сыртқы орта факторларының жай-күйін бақылау;
14. эксперименттердің, сынақтардың жүргізілуін ұйымдастыру, аквамәдениеттің қажетті сипаттамалары мен параметрлерін тіркеу;
15. балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғауды және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру;
16. шығыс материалдарды, статистикалық есеп және басқа ақпаратты дайындау, жинау, өңдеу және жинақтау;
17. жүргізлетін жұмыстардың, қажетті ерекшеліктердің, диаграммаларың, кестелердің, графиктердің және басқа да техникалық құжаттаманың сипаттамасын дайындау;
18. жоспарлық және есептік құжаттарды дайындау және ресімдеу, техникалық құжатқа қажетті өзгерістер мен түзетулерді енгізу;
19. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстар жүргізу бағдарламасын, нұсқаулығын, кестесін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеу.
20. өндірістік жұмыстарды ұйымдастыру және жоспарлау;
21. балық ресурстарының ұдайы өндірісі және тауарлық балық өсіру саласындағы ілгерінді технологияларды енгізу;
22. өндірістік процесстерді автоматтандыру және механикаландыру;
23. еркін нарық жағдайында балық шаруашылығы кәсіпорындарының шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспарларын) орындау;
24. су қоймаларындағы заңсыз кәсіптен және ластануынан келген зиянды анықтау;
25. балық шаруашылығы су қоймаларының экожүйесі жағдайына мониторинг жүргізу;
26. аспаптар мен жабдықтарды пайдалану процесінде бұзылымдарды анықтау.

	<p>Знания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР Конституциясы; 2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы); 3. экономика негіздері, есепке алу және есептілік; 4. экологиялық заңнама негіздері; 5. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал; 6. өндірісті ұйымдастыру және оның технологиясы; 7. биология, гидробиология және паразитология; 8. стандарттар мен жұмыстың техникалық талаптары; 9. лабораториядағы қауіпсіздік техникасы; 10. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібінің қағидалары; 11. бекіре балықтарды өсіру биотехнологиясы; 12. тоғандардағы төлді азықтандыру бойынша гидробиологиялық сынамалар мен материалды жинау және өңдеу әдістері; 13. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері; 14. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері; 15. қарасты су қоймаларындағы эпизоотологиялық жағдай; 16. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология; 17. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары; 18. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары; 19. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары; 20. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері; 21. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары; 22. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары; 23. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.
<p>2 еңбек функциясы</p> <p>Есептік-жобалық</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. балық өсіру шарашылығын жобалау, балық өсіру жұмыстарын жоспарлау кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. жем қорын есептеу және балыққа жем берудің негізгі рационын жынысы мен жасы сипатталарына қарау жасау; 3. шығарылатын өнімнің сапасын бақылауды жүзеге асыру; 4. балық қоры мен тауарлық балық аулау өндірісі саласындағы озық технологияларды енгізу; 5. өндірістік процестерді автоматтандыру және механикаландыру; 6. техникалық және технологиялық құжаттаманы ресімдеу;

7. балық шаруашылығы кәсіпорындарының еркін нарық жағдайында шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспар) орындау;
8. балық өсіру және балық аулау процестерін инженерлік қамтамасыз етуді ұйымдастыру;
9. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау;
10. гидросфераның барлық объектілерін ұтымды пайдалануды бақылау;
11. гидросфераның биологиялық ресурстарын жаңғыртуды қамтамасыз ету;
12. су қоймаларының ластануынан болған залалды анықтау;
13. балық шаруашылығы су қоймаларының эко жүйелерінің жай-күйіне мониторинг жүргізу;
14. аспаптар мен жабдықты пайдалану процесінде ақаулықтарды анықтау;
15. нормативтік және пайдалану құжаттарына сәйкес анықталған технологиялық кемшіліктерді жою;
16. белгіленген ресурс аяқталған және шекті күйге жеткен жүзу құралдарын, керек-жарақты және зертханалық жабдықты жұмыс істеу және сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін тізімнен шығаруға дайындау;
17. жөндеуді материалдық-техникалық қамтамасыз етуге, балық шаруашылығы объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа жабдыққа тізбе жасау және өтінім толтыру

Знания:

37. ҚР Конституциясы;
38. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);
39. экономика негіздері, есепке алу және есептілік;
40. экологиялық заңнама негіздері;
41. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал;
42. өндірісті ұйымдастыру және оның технологиясы;
43. биология, гидробиология және паразитология;
44. стандарттар мен жұмыстың техникалық талаптары;
45. лабораториядағы қауіпсіздік техникасы;
46. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібінің қағидалары;
47. бекіре балықтарды өсіру биотехнологиясы;
48. тоғандардағы төлді азықтандыру бойынша гидробиологиялық сынамалар мен материалды жинау және өңдеу әдістері;
49. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;
50. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;
51. қарасты су қоймаларындағы эпизоотологиялық жағдай;
52. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары

	<p>мен нұсқаулықтарында қолданылатын терминология;</p> <p>53. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>54. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>55. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>56. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>57. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>58. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>59. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>
«ИНЖЕНЕР ГИДРОБИОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	1-санатты инженер гидробиолог I категории
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер қызметінде кемінде 2 жылдық еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық шаруашылығы кәсіпорнының гидробиологиялық жұмысын басқару
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Балық шаруашылығы кәсіпорнының гидробиологиялық жұмысын басқару	<ol style="list-style-type: none"> 1. Өндірістік жұмыстарды және балық өсіру шаруашылығын ұйымдастыру, жоспарлау, балық өсіру жұмыстарын жоспарлау кезінде ұтымды шешімдерді таңдау; 2. түр құрамының, биология, гидробионттарды бөлу және квалификациялау зерттеулерін ұйымдастыру және басқару; 3. су қоймаларының өнімділігін басқару; 4. балық өсіру материалын, тауарлық балықты, акваөсіру объектілерін көбейту және өсіру бойынша технологиялық процестің сәйкестігін және балық шаруашылығы су қоймаларының сыртқы орта факторлары жай-күйін бақылау; 5. эксперименттер, сынақтарды өткізуді ұйымдастыру және басқару, акваөсірудің қажетті сипаттамалары мен параметрлерін тіркеу; 6. балық өсіру кәсіпорындарында еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігін ұйымдастыру; 7. бастапқы материалды, статистикалық есептілік деректері мен

- басқа ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау;
8. жүргізілетін жұмыстардың сипаттамасын, қажетті ерекшеліктерін, диаграммаларды, кестелерді, графиктерді және басқа техникалық құжаттаманы жасау;
  9. жоспарлық және есеп құжаттамасын жасау және ресімдеу, техникалық құжаттамаға қажетті өзгерістер мен түзетулерді енгізу;
  10. техникалық қызмет көрсету және регламенттік жұмыстарды жүргізу бағдарламаларын, нұқсаулықтарын, графиктерін және басқа техникалық құжаттаманы әзірлеу;
  11. балық шаруашылығы кәсіпорындарының еркін нарық жағдайында техникалық және технологиялық құжаттамасын ресімдеу, кәсіпорындардың шаруашылық қызметінің техникалық-экономикалық есептерін (бизнес-жоспар) орындау;
  12. балық өсіру және балық аулау процестерін инженерлік қамтамасыз етуді ұйымдастыру;
  13. балық аулау және балық шаруашылығы су қоймаларын ластанудан және зақымдаудан қорғау талаптарын енгізу және орындалуын бақылау;
  14. гидросфераның барлық объектілерін ұтымды пайдалануды бақылау;
  15. гидросфераның биологиялық ресурстарын жаңғыртуды қамтамасыз ету;
  16. заңсыз кәсіп пен су қоймаларының ластануынан болған залалды анықтау.

Білімі:

1. ҚР Конституциясы;
2. балық қорының сақталуын қамтамасыз ететін, балық шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бектетін табиғатты қорғау қағидалары («Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 09 шілдедегі №593-ІІ ҚР Заңы);
3. экономика негіздері, есепке алу және есептілік;
4. экологиялық заңнама негіздері;
5. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материал;
6. өндірісті ұйымдастыру және оның технологиясы;
7. биология, гидробиология және паразитология;
8. стандарттар мен жұмыстың техникалық талаптары;
9. лабораториядағы қауіпсіздік техникасы;
10. қолданыстағы ішкі еңбек тәртібінің қағидалары;
11. бекіре балықтарды өсіру биотехнологиясы;
12. тоғандардағы төлді азықтандыру бойынша гидробиологиялық сынақтар мен материалды жинау және өңдеу әдістері;
13. балық тұқымын және ірі бас балықты күтіп ұстау, өсіру және азықтандырудың негізгі әдістері;
14. балықтарға биологиялық талдау жасау, паразитологиялық қарау және ихтиопатологиялық зерттеу түрлері мен әдістері;
15. қарасты су қоймаларындағы эпизоотологиялық жағдай;
16. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламалары мен нұқсаулықтарында қолданылатын терминология;
17. бақылау-өлшеу аппаратурасының атауы мен қолданылу

	<p>мақсаты және оны пайдалану қағидалары;</p> <p>18. ақпаратты алу, өңдеу және таратудың техникалық құралдары;</p> <p>19. қолданылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструкциялық ерекшеліктері, жұмыс істеу принциптері мен пайдалану қағидалары;</p> <p>20. жабдықты қарау және ақауларын табу әдістері;</p> <p>21. стандарттар және әзірленетін техникалық құжаттаманың техникалық талаптары, оны жасау тәртібі мен ресімдеу қағидалары;</p> <p>22. су ортасының параметрлерін, жабдық жұмысының сипаттамалары мен режим деректерін өлшеу әдістері мен құралдары;</p> <p>23. биометриялық өлшеулер, бақылаулар және эксперименттер жүргізудің реттілігі мен техникасы.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Өзара құзыреттілік, нәтижеге бағдар алу, тиімділік, кең ауқымды эрдиция және мәдениет	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы		<p>«Балық өсіруші» кәсіптері</p> <p>«Балық өсіруші техник» кәсіптері</p> <p>Ихтиолог и ихтиопатолог</p> <p>Инженер технолог</p> <p>Инженер гидрохимик</p>
«ИНЖЕНЕР ГИДРОХИМИК» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»	
Кәсіптің атауы	Санаты жоқ инженер гидрохимик	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша білім беру кәсіби бағдарламасы.	
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жұмыс өтіліне талап қоймай тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 155-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Өз аймағындағы құрылықтың жер үсті суларының сапасын бақылау	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
	<p>1. Жер үсті суларының ластануын зерттеу;</p> <p>2. су және су түбіндегі шөгінділерден сынама алу, жалпыға бірдей әдістемелер бойынша олардың құрамындағы ластандырушы заттарды талдау.</p>	
Өз аймағындағы құрылықтың жер үсті суларының сапасын бақылау	Білімі:	
	<p>1. Гидрохимия негіздері,</p> <p>2. өз аймағындағы жер үсті суларының гидрохимиялық құрамы мен ластану деңгейі,</p> <p>3. аналитикалық химияның әдістері мен құралдары;</p> <p>4. су нысандарының жағдайын бақылауды ұйымдастыру және бақылау әдістері, нәтижелерді статистикалық өңдеу, ақпараттық</p>	

	<p>материалдарды даярлау бойынша нормативтік және дерективтік құжаттар;</p> <p>5.табиғи органы мониторингілеу бойынша орталықтар мен зертханалардың негізгі қызметтік бағыттары мен даму перспективасы;</p> <p>6. еңбекті ұйымдастыру негіздері, еңбек заңдары;</p> <p>7. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы.(Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);</p> <p>8. еңбек қорғау қағидасы және нормасы.(«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).</p>
«ИНЖЕНЕР ГИДРОХИМИК»КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	2-санатты инженер гидрохимик
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5.1 Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша білім беру кәсіби бағдарламасы.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ инженер қызметінде кемінде 3 жылдық еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 155-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Өз аймағындағы құрылықтың жер үсті суларының сапасын бақылау
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Өз аймағындағы құрылықтың жер үсті суларының сапасын бақылау	<p>1.Бекітілген нысан бойынша жұмыс журналдарын жүргізуді қамтамасыз ету;</p> <p>2. су нысандарының ластануын химиялық талдаудың жаңа әдістерін жұмысқа енгізу және оны меңгеруге қатысу және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар беру;</p> <p>3. аналитикалық жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі техникасының орындалуын бақылау.</p>
	Білімі:
	<p>1.Гидрохимия негіздері,</p> <p>2. өз аймағындағы жер үсті суларының гидрохимиялық құрамы мен ластану деңгейі,</p> <p>3. аналитикалық химияның әдістері мен құралдары;</p> <p>4. су нысандарының жағдайын бақылауды ұйымдастыру және бақылау әдістері, нәтижелерді статистикалық өңдеу, ақпараттық материалдарды даярлау бойынша нормативтік және дерективтік құжаттар;</p> <p>5. табиғи органы мониторингілеу бойынша орталықтар мен зертханалардың негізгі қызметтік бағыттары мен даму перспективасы;</p> <p>6. еңбекті ұйымдастыру негіздері, еңбек заңдары;</p>

	7. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы.(Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы); 8. еңбек қорғау қағидасы және нормасы.(«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).
«ИНЖЕНЕР ГИДРОХИМИК» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	1-санатты инженер гидрохимик
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер қызметінде кемінде 2 жылдық еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 155-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	1. Судың сапасын, балық өсіруге қолайлы жағдайын бақылау 2. Судың балық өсіруге қолайлы жағдайын бақылау және балықтың жаппай қырылу құбылысын анықтау.
1-еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:
Судың сапасын, балық өсіруге қолайлы жағдайын бақылау	1. Жер үсті суларының ластануын зерттеу; 2. су және су түбіндегі шөгінділерден сынама алу, жалпыға бірдей әдістемелер бойынша олардың құрамындағы ластандырушы заттарды талдау; 3. Бекітілген нысан бойынша жұмыс журналдарын жүргізуді қамтамасыз ету; 4. апаттық жағдайларды және жер үсті суларының экстремалды жоғары ластануын тергеу бойынша комиссияның жұмысына қатысу; 5. мүдделі ұйымдарға жіберу үшін ақпараттық материалдарды даярлау; 6. су нысандарының ластануын химиялық талдаудың жаңа әдістерін жұмысқа енгізу және оны меңгеруге қатысу және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар беру; 7. аналитикалық жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі техникасының орындалуын бақылау.
	Білімі:
	1. Гидрохимия негіздері, 2. өз аймағындағы жер үсті суларының гидрохимиялық құрамы мен ластану деңгейі, 3. аналитикалық химияның әдістері мен құралдары; 4. су нысандарының жағдайын бақылауды ұйымдастыру және бақылау әдістері, нәтижелерді статистикалық өңдеу, ақпараттық материалдарды даярлау бойынша нормативтік және дерективтік құжаттар;

	<p>5. табиғи ортаны мониторингілеу бойынша орталықтар мен зертханалардың негізгі қызметтік бағыттары мен даму перспективасы;</p> <p>6. еңбекті ұйымдастыру негіздері, еңбек заңдары;</p> <p>7. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы.(Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);</p> <p>8. еңбек қорғау қағидасы және нормасы.(«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).</p>
<p>2-еңбек функциясы</p> <p>Судың балық өсіруге қолайлы жағдайын бақылау және балықтың жаппай қырылу кұбылысын анықтау</p>	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p>1. Жер үсті суларының ластануын зерттеу;</p> <p>2. су және су түбіндегі шөгінділерден сынама алу, жалпыға бірдей әдістемелер бойынша олардың құрамындағы ластандырушы заттарды талдау;</p> <p>3. аналитикалық жұмыстардың сапасын бақылау;</p> <p>4. Бекітілген нысан бойынша жұмыс журналдарын жүргізуді қамтамасыз ету, оларды кейіннен бас институтқа тапсыру;</p> <p>5. апаттық жағдайларды және жер үсті суларының экстремалды жоғары ластануын тергеу бойынша комиссияның жұмысына қатысу, ластанған аймақтарды тексеру;</p> <p>6. мүдделі ұйымдарға жіберу үшін ақпараттық материалдарды даярлау;</p> <p>7. су нысандарының ластануын химиялық талдаудың жаңа әдістерін жұмысқа енгізу және оны меңгеруге қатысу және оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар беру,</p> <p>8.аналитикалық жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі техникасының орындалуын бақылау.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. Гидрохимия негіздері;</p> <p>2. өз аймағындағы жер үсті суларының гидрохимиялық құрамы мен ластану деңгейі;</p> <p>3. аналитикалық химияның әдістері мен құралдары;</p> <p>4. су нысандарының жағдайын бақылауды ұйымдастыру және бақылау әдістері, нәтижелерді статистикалық өңдеу, ақпараттық материалдарды даярлау бойынша нормативтік және дерективтік құжаттар;</p> <p>5. табиғи ортаны мониторингілеу бойынша орталықтар мен зертханалардың негізгі қызметтік бағыттары мен даму перспективасы;</p> <p>6. еңбекті ұйымдастыру негіздері, еңбек заңдары;</p> <p>7. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы.(Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);</p> <p>8. еңбек қорғау қағидасы және нормасы.(«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).</p>
<p>Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар</p>	<p>Тұлғааралық біліктілік, нәтижеге және тиімділікке бейімделу, ой-өрісінің кең болуы және мәдениеттілік</p>
<p>СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы</p>	<p>«Балық өсіруші» кәсібі Профессии «Техник балық өсіруші» кәсібі Ихтиолог және ихтиопатолог</p>

		Инженер технолог Инженер гидрохимик
«БАЛЫҚТЫ ӨНДЕУ БОЙЫНША ИНЖЕНЕР-ТЕХНОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»	
Кәсіптің атауы	Санаты жоқ балықты өңдеу бойынша инженер-технолог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5. Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша білім беру кәсіби бағдарламасы.	
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жұмыс өтіліне талап қоймай тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).	
Еңбек функциялары	Технологиялық процестерді ұйымдастыру және басқару	
Еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Балық шаруашылығы кәсіпорындарында технологиялық процестерді ұйымдастыру және басқару	<p>1. Балықты және теңіз өнімдерін технологиялық өңдеу тәсілдері мен режимдерін (параметрлерін) әзірлеу;</p> <p>2. Шикізаттар, материалдар, шығындардың аз жұмсалуын бақылау, ұйымдастыру кезінде еңбек өндірімділігін арттыру. Жартылай фабрикаттар, кулинарлық өнімдер және дайын өнімнің рецептураларын әзірлеу;</p> <p>3. ресурстық және табиғатты қорғайтын қалдығы аз және қалдықсыз технологияларды енгізу. Технологиялық процестер мен өндіріс режимдерін қайта қарауға байланысты технологиялық құжаттамаға өзгерістер енгізу;</p> <p>4. балық пен теңіз өнімдерінен өнім өндіруді технологиялық нормалау;</p> <p>5. балық пен теңіз өнімдерінің тұтынушылық басымдыққа және тартымдылыққа ие болғандарын бағалау бойынша маркетингтік зерттеулер.</p>	
	Білімі:	
	<p>1. Балық пен теңіз өнімдерінің тұтынушылық басымдыққа және тартымдылыққа ие болғандарын бағалау бойынша маркетингтік зерттеулерді жоспарлау және жүргізу;</p> <p>2. шығарылатын өнімдердің бәсекелестік басымдықтарына талдау жүргізу;</p> <p>3. жаңа өнімді модификациялау немесе әзірлеу үшін бағдарламалық-мақсатты зерттеу модельдерін құру;</p> <p>4. интеллектуалдық меншікті қорғау бойынша жұмыстарды жүргізу;</p> <p>5. өндірістегі тәжірибелік партияны верификациялау;</p> <p>6. модификацияланған және жаңа өнім өндірісін техникалық реттеу бойынша жұмыстарды жүргізу;</p>	

	7. азық-түлік ұйымдарының маркетингісі және тауарлық саясаты; 8. азық-түлік өнімдері технологиясын ғылыми зерттеу әдіснамасы; 9. балық және теңіз өнімдерін жобалау әдіснамасы; 10. балық және теңіз өнімдерінен жасалған өнімдердің инновациялық технологиясы.
«БАЛЫҚТЫ ӨНДЕУ БОЙЫНША ИНЖЕНЕР-ТЕХНОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	2-санатты балықты өңдеу бойынша инженер-технолог
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5.1 Жоғары білім, практикалық тәжірибесіз қосымша білім беру кәсіби бағдарламасы.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық (біліктілік) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санаты жоқ инженер қызметінде кемінде 3 жылдық еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 155-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары Еңбек функциясы	Технологиялық процестерді ұйымдастыру және басқару
Балық шаруашылығы кәсіпорындарында технологиялық процестерді ұйымдастыру және басқару	Біліктері мен дағдылары:
	1. Өнімдердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру бойынша шараларды әзірлеу; 2. Жаңа өнімді модификациялау және әзірлеу мақсатында зерттеу және эксперименттік жұмыстарды жүргізу; 3. әзірленген өнімдерді патенттеу туралы ұсыныстар енгізу; 4. тәжірибелік партияны шығаруды және жаңа өнімді игеруді ұйымдастыру; 5. модификацияланған және жаңа өнім өндірісінің техникалық құжаттамасын әзірлеу және бекіту.
	Білімі:
	1. Балық пен теңіз өнімдерінің тұтынушылық басымдыққа және тартымдылыққа ие болғандарын бағалау бойынша маркетингтік зерттеулерді жоспарлау және жүргізу; 2. шығарылатын өнімдердің бәсекелестік басымдықтарына талдау жүргізу; 3. жаңа өнімді модификациялау немесе әзірлеу үшін бағдарламалық-мақсатты зерттеу модельдерін құру; 4. интеллектуалдық меншікті қорғау бойынша жұмыстарды жүргізу; 5. өндірістегі тәжірибелік партияны верификациялау; 6. модификацияланған және жаңа өнім өндірісін техникалық реттеу бойынша жұмыстарды жүргізу; 7. азық-түлік ұйымдарының маркетингісі және тауарлық саясаты; 8. азық-түлік өнімдері технологиясын ғылыми зерттеу әдіснамасы; 9. балық және теңіз өнімдерінен жасалған өнімдерді жобалау

	әдіснамасы; 10. балық және теңіз өнімдерінен жасалған өнімдердің инновациялық технологиясы.
«БАЛЫҚТЫ ӨНДЕУ БОЙЫНША ИНЖЕНЕР-ТЕХНОЛОГ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	1221 «Ауыл шаруашылығы, аң аулау шаруашылығы және балық шаруашылығындағы мамандандырылған (өндірістік-пайдалану) бөлімшелерінің (қызметтерінің) басшылары»
Кәсіптің атауы	I санатты балықты өңдеу бойынша инженер-технолог
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	6. Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер қызметінде кемінде 2 жыл еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 115-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).
Еңбек функциялары	Балық және теңіз өнімдерін технологиялық өңдеу тәсілдері мен режимдерін (параметрлерін) әзірлеу
Еңбек функциясы Балық және теңіз өнімдерін технологиялық өңдеу тәсілдері мен режимдерін (параметрлерін) әзірлеу	Біліктері мен дағдылары: 1. Балық және теңіз өнімдерін технологиялық өңдеу тәсілдері мен режимдерін (параметрлерін) әзірлеу; 2. Шикізаттар, материалдар, шығындардың аз жұмсалуды бақылау, ұйымдастыру кезінде еңбек өндірімділігін арттыру; 3. Жартылай фабрикаттар, кулинарлық өнімдер және дайын өнімнің рецептураларын әзірлеу; 4. ресурстық және табиғатты қорғайтын қалдығы аз және қалдықсыз технологияларды енгізу; 5. технологиялық процестер мен өндіріс режимдерін қайта қарауға байланысты технологиялық құжаттамаға өзгерістер енгізу және бекіту; 6. балық пен теңіз өнімдерінен өнім өндіруді технологиялық нормалау; 7. балық пен теңіз өнімдерінің тұтынушылық басымдыққа және тартымдылыққа ие болғандарын бағалау бойынша маркетингтік зерттеулерге қатысу; 8. өнімдердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру бойынша шараларды әзірлеу; 9. жаңа өнімді модификациялау және әзірлеу мақсатында зерттеу және эксперименттік жұмыстар жүргізу; 10. әзірленген өнімдерді патенттеу туралы ұсыныс енгізу; 11. тәжірибелік партияны шығаруды және жаңа өнімді игеруді ұйымдастыру; 12. модификацияланған және жаңа өнім өндірісінің техникалық құжаттамасын әзірлеу және бекіту.

	<p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. азық-түлік ұйымдарының маркетингісі және тауарлық саясаты; 2. азық-түлік өнімдері технологиясын ғылыми зерттеу әдіснамасы; 3. балық және теңіз өнімдерінен жасалған өнімдерді жобалау әдіснамасы; 4. балық және теңіз өнімдерінен жасалған өнімдердің инновациялық технологиясы; 5. балық және балық өнімдерінің қауіпсіздігі бойынша техникалық регламенттер; 6. қоршаған ортаны қорғау талаптары; 7. еңбек заңдарының негіздері; 8. еңбек қорғау қағидасы және нормасы. («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы). 	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Тұлғааралық біліктілік, нәтижеге және тиімділікке бейімделу, өзін-өзі басқару	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150502 150503	«Балықшы» кәсібі «Балық өсіруші» кәсібі «Техник балық өсіруші» кәсібі Ихтиолог және ихтиопатолог Инженер гидролог Инженер гидрохимик
«БАЛЫҚ ӨНДЕЙТІН ЖАБДЫҚТЫҢ МЕХАНИК-РЕТТЕУШІСІ» КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ		
Кәсіптің коды	3141 «Механик-ретеуші»	
Кәсіптің атауы	Балық өңдейтін жабдықтың механик-ретеушісі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4 Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.	
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және маман қызметінде кемінде 3 жыл еңбек өтілі немесе орта техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім (біліктілік) және маман қызметінде кемінде 5 жыл еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 153-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).	
Еңбек функциялары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Механикаланған жұмыстарды орындауға арналған машиналар мен механизмдерді даярлау. 2. Машиналар мен механизмдерді жөндеу және техникалық қызмет жасау. 	
1-еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:	
Механикаланған	<ol style="list-style-type: none"> 1. Агрегаттарды көзбен шолып тексеру және таңдау; 2. жұмысқа даярлау және іске қосу; 	

жұмыстарды орындауға арналған машиналар мен механизмдерді даярлау.	<p>3. агрегаттар мен жабдықтарды монтаждау.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. техниканы пайдалану қағидасын, жүйесін, құрамдас бөліктерін, жұмыс істеу режимін, олардың топтастырылуын сипаттау;</p> <p>2. функционалдық механизмдер мен оларды пайдалану параметрлерін, механикалық жетекті транспорттаушы құралдардың жүйесін, жұмыс істеу қағидаттары мен резимдерін сипаттау;</p> <p>3. жұмыс рәсімдерін, жұмыс кезеңдерін, механизмдер мен техникалық сипаттамаларды сипаттау;</p> <p>4. агрегаттарды таңдау, монтаждау және орнату.</p> <p>5. пайдаланылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс істеу міндеті және қағидасы;</p> <p>6. машиналар мен жабдықтарды тексеру әдістері және ақауларын жою;</p> <p>7. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;</p> <p>8. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы. (Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);</p> <p>9. еңбек қорғау қағидасы және нормасы. («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).</p>
2-еңбек функциясы	Біліктері мен дағдылары:

Машиналар мен механизмдерді жөндеу және техникалық қызмет жасау

1. Зауытшілік көлік құралдарын басқару;
2. механизмдер мен жабдықтарды күйге келтіру;
3. механизмдер мен жабдықтарды техникалық тексеру;
4. жабдықтарды тексеру және ақауларын жою әдістері;
5. салмағы мен көлемін шектеу қағидасы, габаритті емесе жабдықтарды жүктеу қағидасы;
6. рәсімдерді, жұмыс кезеңдерін, механизмдер мен техникалық сипаттамаларын сипаттау;
7. көлік құралдарының жекелеген құрамдас бөліктерін және детальдарын күйге келтіру үшін жүйелер мен механизмдерді сипаттау;
8. балық өңдейтін техниканың қауіпсіз, тиімді жұмысын бақылау әдістерін сипаттау, механизмдер мен құрылғыларды мониторингілеу және бақылау;
9. машиналарды туралау және басқару бойынша, жабдықтар мен құралдарды қауіпсіз орнату, монтаждау, демонтаждау, өңдеу және сақтау бойынша жұмыстардың жұмыс рәсімдері мен кезеңдерін сипаттау;
10. автоматты басқару, сигнал беру жүйелерінің және мамандандырылған балық шаруашылығы машиналарының механизмдерін сипаттау;
11. шөп шабатын агрегаттарды, мал азығын араластыратын агрегаттар, дезинфекциялық құрылғыларды басқару;
12. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;
13. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминілім;
14. пайдаланылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс істеу міндеті және қағидасы;
15. слесарлық іс негіздері;
16. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы. (Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);
17. еңбек қорғау қағидасы және нормасы. («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).

Білімі:

1. Салмағы мен көлемін шектеу қағидасы, габаритті емес балық өңдейтін жабдықтың жүктеу қағидасы;
2. рәсімдерді, жұмыс кезеңдерін, механизмдер мен техникалық сипаттамаларын сипаттау;
3. көлік құралдарының жекелеген құрамдас бөліктерін және детальдарын күйге келтіру үшін жүйелер мен механизмдерді сипаттау;
4. балық өңдейтін техниканың қауіпсіз, тиімді жұмысын бақылау әдістерін сипаттау, механизмдер мен құрылғыларды мониторингілеу және бақылау;
5. машиналарды туралау және басқару бойынша, жабдықтар мен құралдарды қауіпсіз орнату, монтаждау, демонтаждау, өңдеу және сақтау бойынша жұмыстардың жұмыс рәсімдері мен кезеңдерін сипаттау;
6. автоматты басқару, сигнал беру жүйелерінің және мамандандырылған балық шаруашылығы машиналарының механизмдерін сипаттау;
7. шөп шабатын агрегаттарды, мал азығын араластыратын агрегаттар, дезинфекциялық құрылғыларды басқару;
8. азық таратқышты, жүзу құралдарын, судың түбін сүзгіштерді, жер снарядтарын басқару;
9. мал азығының құрамдас бөліктерін даярлау тәсілдері;
10. балық шаруашылығы машинасын пайдалану;
11. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар;
12. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминілім;
13. пайдаланылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс істеу міндеті және қағидасы;
14. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы. (Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы);
15. еңбек қорғау қағидасы және нормасы. («Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 15.05.07 жылғы № 252-III Заңы.

**«БАЛЫҚ ӨНДЕЙТІН ЖАБДЫҚТЫҢ МЕХАНИК-РЕТТЕУШІСІ» КӘСІБІНІҢ
КАРТОЧКАСЫ**

Кәсіптің коды	3141 «Механик-реттеуші»
Кәсіптің атауы	Балық өңдейтін жабдықтың механик-реттеушісі
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	5 Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіби білімі және практикалық жұмыс тәжірибесі болған жағдайда. Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.
БА бойынша біліктілік деңгейі	Тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және балық өңдейтін жабдықтың механик-реттеушісі қызметінде кемінде 3 жыл еңбек өтілі немесе орта техникалық және кәсіби (орта арнаулы, орта кәсіби) білім (біліктілік) және маман қызметінде кемінде 5 жыл еңбек өтілі. (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 21

	<p>мамырдағы № 201-ө-м бұйрығымен бекітілген Басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының 153-тармағы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 25 маусымда № 7755 тіркелген).</p>
Еңбек функциялары	Балық өңдейтін машиналар мен механизмдердің даярлығын техникалық тексеру және бақылау
Еңбек функциясы	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Агрегаттардың және қозғағыш жұмысының оңтайлы режимдерін жұмыс маусымы бойынша монтаждау және орнату; 2. техниканың пайдалануға жарамдылығын тексеру 3. агрегаттар мен жабдықтарға демонтаж жүргізу; 4. балық өңдейтін машиналар мен механизмдерді сақтау тәсілдері мен қағидасы; 5. балық шаруашылығы машиналарын пайдалану; 6. азық таратқышты, жүзу құралдарын, судың түбін сүзгіштерді, жер снарядтарын басқару; 7. агрегаттарды таңдау, монтаждау және орнату; 8. мал азығының құрамдас бөліктерін даярлау тәсілдері; 9. жөндеу және слесарлық жұмыстарды жүргізу; 10. машиналар мен механизмдердің жұмысқа даярлығын бақылау және техникалық тексеру. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Салмағы мен көлемін шектеу қағидасы, габаритті емес балық өңдейтін жабдықты жүктеу қағидасы; 2. рәсімдерді, жұмыс кезеңдерін, механизмдер мен техникалық сипаттамаларын сипаттау; 3. көлік құралдарының жекелеген құрамдас бөліктерін және детальдарын күйге келтіру үшін жүйелер мен механизмдерді сипаттау; 4. балық өңдейтін техниканың қауіпсіз, тиімді жұмысын бақылау әдістерін сипаттау, механизмдер мен құрылғыларды мониторингілеу және бақылау; 5. машиналарды туралау және басқару бойынша, жабдықтар мен құралдарды қауіпсіз орнату, монтаждау, демонтаждау, өңдеу және сақтау бойынша жұмыстардың жұмыс рәсімдері мен кезеңдерін сипаттау; 6. автоматты басқару, сигнал беру жүйелерінің және мамандандырылған балық шаруашылығы машиналарының механизмдерін сипаттау; 7. шөп шабатын агрегаттарды, мал азығын араластыратын агрегаттар, дезинфекциялық құрылғыларды басқару; 8. азық таратқышты, жүзу құралдарын, судың түбін сүзгіштерді, жер снарядтарын басқару; 9. мал азығының құрамдас бөліктерін даярлау тәсілдері; 10. балық шаруашылығы машиналарын пайдалану; 11. жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар; 12. арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және жабдықты пайдалану жөніндегі

	<p>нұсқаулықтарда қолданылатын терминілім;</p> <p>13. пайдаланылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс істеу міндетіжәне қағидасы;</p> <p>14. өрт және биологиялық қауіпсіздік қағидасы.(Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы Заңы;</p> <p>15. еңбек қорғау қағидасы және нормасы.(«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының15.05.07 жылғы № 252-III Заңы).</p>
«БАЛЫҚ ӨНДЕЙТІН ЖАБДЫҚТЫҢ ОПЕРАТОРЫ»КӘСІБІНІҢ КАРТОЧКАСЫ	
Кәсіптің коды	8271 «Балық ыстайтын механикаландырылған желінің операторы»
Кәсіптің атауы	Балық өңдейтін жабдықтың операторы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	<p>3.</p> <p>Практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби даярлық (ұйым базасында бір жылға дейінгі кәсіби даярлық бағдарламасы бойынша білім алу немесе кәсіпорында оқыту курстары).</p> <p>Практикалық тәжірибесіз жоғарылатылған деңгейде (қосымша кәсіби даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) техникалық және кәсіби білімі болған жағдайда.</p>
БА бойынша біліктілік деңгейі	<p>БТБА бойынша 4-6-шы разрядтар (50 шығарылым, 2-тарау, Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 29-қазандағы № 416бұйрығымен бекітілген. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Нормативтік құқықтық актілер тізілімінде 2012 жылғы 23-қарашада № 8102 тіркелген).</p>
Еңбек функциялары	<p>Механикаландырылған желінің ыстау құрылғыларында балықтыстық және суық әдіспен ыстау технологиялық процесін жүргізу</p>
Еңбек функциясы	<p>Біліктері мен дағдылары:</p> <p>1. түтін генераторларына жанармай құю;</p> <p>2. ыстау камераларының еденіне жанармайды салу және тұтату;</p> <p>3. ыстау камераларын, құрылғыларды тазалау;</p> <p>4. ыстауға түсетін балық шикізатының түріне, мөлшеріне, бөлу тәсіліне, май құрамы мен сапасына байланысты автоматика құралдары мен бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен балықты ыстау технологиялық режимдерін орындау;</p> <p>5. ыстау құрылғыларының үздіксіз жұмысын және тиісті ыстау режимін туралауды қамтамасыз ету;</p> <p>6. шикізаттың және басқа да балық өнімдерінің сапалық көрсеткіштерін, олардың нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін бақылау;</p> <p>7. бақылау-өлшеу аспаптарын, түтін генераторларын, ыстау желілерін техникалық тексеру, оларға қызмет жасау және жөндеу;</p> <p>8. балықты машинаның көмегімен шомполаға түйреу;</p> <p>9. журналға жазба жазуды жүргізу.</p> <p>10. механикаландырылған және автоматтандырылған құрылғыларда балықты және балық өнімдерін консервілеу, ыстау, қақтау, қатыру, тоңазыту процестерін жүргізу;</p> <p>11. консервілейтін қоспаны дайындау, бос жәшіктерді штабельдеп, бос банкаларды бір бағанаға жинау, штабельдер мен бағаналарды бөлшектеу; бос жәшіктерге дәмдеуіш-тұздауыш қоспаны</p>

салу; тұздайтын ыдыстарды оқшаулағыш материалмен, тақтаймен, балластпен жабу және оларды ашу; жақтауларды, рейкаларды және шыбықтарды күйе мен ыстан тазарту, тазартылған рейкалар мен шыбықтарды жинау;

12. консервісі бар банкаларды қолмен жуу және сүрту; уылдырық салынған бөшкелердегі темір шеңберлерді лактау, дәнекерлейтін шаммен кептіру және таза шүберекпен бөшкенің түбін сүрту; полимерматериалдан жасалған қосымша парақтарды бөшкенің ішіне салу; шкантиерді бөшкеге салу; толтырылған бөтелкелерді, бутылды, банкаларды тығынмен және қақпақпен қолмен тығындау; балық салынған тең, қап, қанар, кәрзеңкенің аузын қолмен тігу; балықты табиғи жолмен тоңазытатын алаңды дайындау;

13. дәрумендер жасау кезінде балықтың ішек-қарнын аршу; балықты бөліктеп кесу, бөліктерге тұз жағу, қатарлап жинау, тұз себу; балық етін, бауырын тұздағанда брақтау, мұзды жуу; уылдырық салынған бөшкелердегі темір шеңберлерді лактау; агар сорпасын құю; тоңазытылған брикеттерді пергамент қағазға орау; банкалар мен қақпақтарды электр шафта қыздыру; балықты дефростерге салу;

14. шикізатты, жартылай фабрикаттарды және дайын өнімді тиісті құжаттамасын ресімдеп, өлшеу; балықты табиғи жолмен тоңазыту алаңына жаймалау және жинап алу; балықты бөшкеден, ваннадан, контейнерлерден қолмен және механизмдердің көмегімен шығарып алу; балықтың транспортерге, гидро-транспортерге және басқа да тасымалдау құралдарына салынуын реттеу; консерв салынған банкаларды бағанаға жинау және бағананы бөлшектеу; машинадағы балық салынған қанарлар мен қаптардың аузын тігу;

15. механизмдерді басқару және белгіленген жұмыс режимімен қамтамасыз ету;

16. жекелеген тораптар мен агрегаттардың жұмыс циклының ұзақтығын және синхрондығын реттеу;

17. глазурилеу аппаратындағы температура мен су деңгейін бақылау;

18. бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін бақылау және ақаулықтарын уақытында жою;

19. балықты тиеу, түсіру, сұрыптаумен айналысатын жұмысшылардың жұмысын басқару;

20. дайын өнімді тұтынушыға жөнелту үшін ыдыстарға салу;

21. дайын өнімді есепке алу журналын жүргізу;

22. дайын өнімді тапсыру.

Білімі:

1. Қызмет жасайтын жабдықтың құрылысы;

2. Қызмет жасайтын жабдықтың пайдалану ережесі;

3. Қызмет жасайтын жабдықтың сигнал беру жүйесі;

4. гидравлика, кинематика негіздері мен схемалары;

5. балықты және балық өнімдерін тоңазыту, глазурилеудің технологиялық режимдері;

6. балықты тұз, ас содасы және басқа да консервілейтін заттарды қолданып консервілеу процесін жүргізу; бекіре және қызыл

	<p>балықты машинада бөлшектеу ережесі мен тәсілдері; 7.балықтың барлық түрлерін тіліктеп, жартылай тіліктеп, кесектеп, спинкуитешу әдісіменбөлу, балықты тұздау тәсілдері; 8.балықты кемеден түсіріп алу; дайын балық өнімінің сапасы мен сұрыбына қойылатын талаптар; қолданылатын жабдықтың құрылысы мен пайдалану ережесі; 9.балық өңдейтін жабдықты, механикаландырылған желіні және әртүрлі балықтарды жылдам қатыруға арналған аппараттарды тиеу; 10.дайын өнімнің сапасына қойылатын талаптар; 11. дайын өнімді есепке алу журналын жүргізу; 12.жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар; 13.арнайы және анықтамалық әдебиетте, жұмыс бағдарламаларында және жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарда қолданылатын терминілім; 14.пайдаланылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, жұмыс істеу міндетіжәне ережесі; 15.өртжәнебиологиялыққауіпсіздікережесі. (ҚазақстанРеспубликасының 11.04.2014 жылғыЗаңы); 16.еңбек қорғау ережесі және нормасы.«Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» Қазақстан Республикасының15.05.07 жылғы № 252-III Заңы); 17.түтін генераторларына қызмет жасаудың техникалық ережесі; 18.шикізаттың физика-химиялық қасиеттері; 19.балық ыстау технологиялық процесінің параметрлері мен режимдері; 20.дайын өнімнің шығымы мен сұрыбының нормасы; 21.ыстау құрылғысы мен желісінің конструкциясы; 22.ыстау құрылғылары мен машиналарындағы ақауларлықтар мен кінәраттарды анықтау тәсілі; 23.балықты шомполаға түйреу және оларды торға тиеу әдістері.</p>	
Жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар	Тұлғааралық біліктілік, нәтижеге және тиімділікке бейімделу, өзін-өзі басқару	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	150501 150503	«Балық өсіруші» кәсібі» «Техник» кәсібі
Кәсіби стандарттың техникалық деректері		
Әзірлеген	«Personnel Recruitment Center «Career-Holdings» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	
Нұсқаның нөмірі мен шыққан жылы	1-нұсқа, 2015 жыл	
Нұсқаның нөмірі мен шыққан жылы	2019 жыл	

«Балық шаруашылығы»
кәсіби стандартына 2-қосымша

Кәсіби біліктілік картасы

№ р/р	Қызметкердің кәсібі	Ұлттық біліктілік шеңберіне (салалық біліктілік шеңберіне) сәйкес біліктілік деңгейлері
	-	8
	-	7
6	Балықты өңдеу бойынша инженер-технолог	6
6	Инженер гидрохимик	
6	Инженер гидробиолог	
6	Су ресурстарын қорғау жөніндегі егерь (су ресурстарын қорғау жөніндегі инспектор)	
6	Ихтилог	
6	Ихтиопатолог	
6	Балық өсіруші инженер	
5	Механик-наладчик рыбообработывающего оборудования	5
5.1	Балықты өңдеу жөніндегі инженер	
5	Балықты өңдеу жөніндегі инженер	
5.1	Инженер гидрохимик	
5	Инженер гидрохимик	
5.1	Инженер гидробиолог	
5	Инженер гидробиолог	
5	Су ресурстарын қорғау жөніндегі егерь (су ресурстарын қорғау жөніндегі инспектор)	
5	Ихтилог	
5	Балықшы	
5	Ихтиопатолог	
5.1	Балық өсіруші инженер	

5	Балық өсіруші инженер	
5	Балық өсіруші гидротехник	
5	Балық өсіруші техник	
5	Балық өсіруші	
4	Балық өңдейтін жабдықты жөндеуші механик	4
4	Балықшы	
4.1	Балық өсіруші гидротехник	
4	Балық өсіруші гидротехник	
4.1	Балық өсіруші техник	
4	Балық өсіруші техник	
4	Балық өсіруші	
3	Балық өңдейтін жабдық операторы	
3	Жүзетін құралдарды қабылдаушы	
3	Аулау құралын дайындаушы	
3	Балық аулау кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	
3	Балықшы	
3	Балық өсіруші	
2	Аулау құралын дайындаушы	2
2	Балық аулау кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	
2	Балықшы	
2	Балық өсіруші	
1	Аулау құралын дайындаушы	1
1	Балық аулау кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	
1	Балықшы	
1	Балық өсіруші	

* 2015 жылғы қолданыстағы ҰБШ сәйкес кәсіптер